

Jalostuksen tavoiteohjelma 2025 - 2029

BRETAGNENBASSETTI **Basset Fauve de Bretagne**

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 20.10.2018
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 9.10.2019
Päivitetty 12.10.2024

Tähän kuva ajavasta bretagnenbassetista.

Sisällys

1. YHTEENVETO

3

2. RODUN TAUSTA

4

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

6

4. RODUN NYKYTILANNE

7

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

7

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

15

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

15

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

15

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

18

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

20

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

25

4.3. Terveys ja lisääntyminen

26

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

26

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

26

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

33

[4.3.4 Lisääntyminen](#)

33

[4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet](#)

37

[4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä](#)

37

[4.4. Ulkomuoto](#)

38

[5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA](#)

44

[6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS](#)

44

[6.1 Jalostuksen tavoitteet](#)

44

[6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille](#)

44

[6.3 Rotujärjestön toimenpiteet](#)

45

[6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin](#)

45

[6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta](#)

46

[7. LÄHTEET](#)

47

[8. LIITTEET](#)

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Bretagnenbassetti on pienikokoinen Ranskasta, Bretagnen niemimaalta, kotoisin oleva ajokoiria. Ranskan vallankumouksen jälkeen grand fauve de bretagnesta jalostettiin matalaraajainen, hitaasti ajava koira, joka pystyi helposti liikkumaan Bretagnen kallioisessa ja pensaikkoisessa maastossa. Bretagnenbassettia käytetään edelleen rodun kotimaassa jäniksen, kanin, villisian, kauriin ja ketun metsästyksessä, Suomessa pääosin **kauriin, peuran ja jäniksen metsästykseseen**. Sosiaalisena ja avoimena rotuna bretagnenbassetti sopii myös ns. kotikoiraksi riittävästi aktivoituna.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Bretagnenbassettien jalostus Suomessa on aloitettu muutamalla koiralla 1990-luvun alussa. Ajan saatossa tuontikoiria on hankittu, mutta etenkin uroksia on käytetty liikaa rodun suomalaiseen kantaan nähden. **Vuosina 2014-2023 bretagnenbassettien jalostuksessa on käytetty 42 eri urosta ja 67 eri narttua**. Tärkeänä tekijänä rodun jalostuspohjan laajentamisessa on ollut matador-jalostuksen välttäminen. **Rodun jalostuspohja on Suomessa laajentunut viime vuosina kiitettävästi aiempaan verrattuna useiden, eri linjaisten tuontien kautta**.

Omistajat kuvaavat bretagnenbassetteja kotioloissa kilteiksi, ystävällisiksi ja sosiaalisiksi. Ongelmallisimmiksi piirteiksi koetaan kotioloissa itsepäisyys sekä joidenkin yksilöiden osalta herkkä haukkuisuus, ihmisiä kohdatessa hyppiminen ja muita koiria kohdatessa haukkuminen ja muriseminen. Metsällä bretagnenbassetteja kuvataan nopeiksi, itsenäisiksi, intohimoisiksi ja energisiksi metsästäjiksi. Yhdistelmiä suunniteltaessa tulee huomioida, ettei rotuun kuulumattomia ongelmallisiksi koettuja piirteitä (haukkuminen ja muriseminen) tai rodulle ominaisia piirteitä liiallisina (itsepäisyys) vahvisteta. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Ainakin yhdistelmän toisella osapuolella tulisi olla hyväksytty tulos ajo- tai mejä-kokeesta.

Bretagnenbasseteilla esiintyy perinnöllistä epilepsiaa ja avokulmaglaukoomaa (POAG). Jalostustoimikunnan tietojen mukaan Suomessa epilepsiaan on sairastunut muutamia koiria ja POAG:aa ei ole diagnosoitu yhdelläkään. Omistajille tehdyn kyselyn mukaan lähes joka neljännellä bretagnenbassetilla on ollut yksi tai useampi korvatulehdus. Epileptistä tai glaukoomaan sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Epileptisiä jälkeläisiä tuottaneita yhdistelmää ei tule uusia. Lisäksi suositellaan epileptikon vanhempien ja täyssisarusten poistamista jalostuksesta.

Bretagnenbassetit lisääntyvät pääsääntöisesti luonnollisesti. Yksittäisiä koiria on keinosiemennetty, kun on haluttu varmistaa astumisen onnistuminen sekä käytettäessä ulkolaisen uroksen spermaa tai pakastespermaa. Kasvattajilta saatujen tietojen mukaan noin joka viides pentue on syntynyt keisarinleikkauksella. Syinä on ollut polttoheikkous tai jumissa/poikittain oleva pentu.

Bretagnenbassetti on rakenteeltaan pieni, tanakka ja matalaraajainen ja bassetroduista

lyhytselkäisin. Suomessa esiintyy rotumääritelmästä poiketen liian kevyt- ja raskasrakenteisia sekä pitkärunkoisia koiria. Noin puolella suomalaisista bretagnenbasseteista eturaajat eivät ole suorat. Nämä rakenteelliset muutokset vaikuttavat heikentävästi koiran alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Jalostuksessa on näiden rakenteellisten seikkojen lisäksi kiinnitettävä huomiota riittävän pigmentin ylläpitämiseen.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Jalostukseen käytettävien bretagnenbassettien tulee olla terveitä ja hyväluonteisia rotunsa edustajia. Yksittäisiä koiria tulee käyttää jalostukseen rajallisesti. Toivottavaa on, että ainakin toisella pentueen vanhemmista on hyväksytty koetulos ajo- tai mejä-kokeesta. **Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla tarkastettu perinnöllisten silmäsairauksien varalta, ja terveeksi todettu vakavien perinnöllisten sairauksien osalta (tRD, HC, PRA ja glaukoma). Rodulle suositellaan POAG-geenitestin tekemistä, sekä lonkka-, kyynär-, olka- ja selkäkuvausta sekä polvilumpiotutkimusta.**

2. RODUN TAUSTA

Bretagnenbassetti (Basset Fauve de Bretagne) on Ranskasta, Bretagnen niemimaalta kotoisin oleva pienikokoinen ja hitaasti ajava ajokoiria. Nimensä mukaisesti se on matalaraajainen, fauven värinen eli punaruskea koira Bretagnen maakunnasta. Rotu jalostettiin alun perin jäljestämään ja ajamaan 4 – 8 koiran ajueena kania, jänistä, villisikaa, kaurista ja kettua Bretagnen pensaikkoisilla kallioilla.

Bretagnenbassetti polveutuu jo sukupuuttoon kuolleesta grand fauve de bretagnesta (säkä 70–74 cm), jota Ranskan aatelisto käytti suurriistan, muun muassa susien, metsästykseen. Ennen Ranskan vallankumousta ainoastaan aatelistolla oli oikeus metsästää koirien kanssa ja koska aatelisto liikkui metsästäessään hevosilla, olivat nopeat ja korkearaajaiset koirat tuolloin suosiossa.

Vallankumouksen myötä koko kansa sai samat metsästyoikeudet. Tavallisilla kansalaisilla ja talonpojilla ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta ylläpitää hevosia, joten tarvittiin hitaammin ajavia koiria, joiden perässä metsästäjät pysyivät jalkaisin. Koiran tuli olla matalaraajainen, sillä silloin sen oli helpompi liikkua aluskasvillisuuden seassa hankalassa, pensaikkoisessa maastossa. Lyhyt selkä taas helpotti liikkumista mäkisessä maastossa.

Tarkkaa tietoa bretagnenbassettien jalostusmenetelmistä ei ole. Erään teorian mukaan grand fauve de bretagne pentueista valittiin pienimmät ja hitaimmin ajavat yksilöt jalostukseen, toisen teorian mukaan rotuun yhdistettiin pienempikokoisia ajokoiria. 1800-luvulla tiedetään kuitenkin olleen jo useita kokonaan bretagnenbasseteista koostuneita ajueita.

Rodun ensimmäinen rotumääritelmä on vuodelta 1926. Kirjallinen esittely rodusta löytyy tätä ennenkin, ainakin vuonna 1904 julkaistusta teoksesta Dogs of all Nations (oheinen kuva saman teoksen 1915 julkaistusta painoksesta), missä, nykyisestä rotumääritelmästä poiketen, turkin väriksi mainitaan punaruskea valkoisin merkein ja

säkäkorkeudeksi 30 cm. Sivun alareunassa on vuodelta 1948 peräisin oleva kuva, jossa bretagnenbassetit ovat hyvin saman oloisia kuin tänä päivänä.

Jo pidempään on kerrottu maailman sotien verottaneen bretagnenbassettien kantaa niin, että rotu jouduttiin luomaan uudestaan yhdistämällä jäljellä oleviin bretagnenbassetteihin muun muassa griffon fauve de bretagneja, basset griffon vendeenejä ja mäyräkoiria. Ranskalaiset kuitenkin sanovat rodun olleen aina elinvoimainen, eikä siihen sen vuoksi ole jouduttu yhdistämään muita rotuja. Sen sijaan rodun suosioista johtuen ja uusien linjojen lisäämiseksi, siihen olisi 1970-luvulla yhdistetty basset griffon vendeenejä metsästysominaisuuksien ylläpitämiseksi sekä karkeakarvaisia mäyräkoiria värin takaamiseksi.

Bretagnenbassetia käytetään edelleen laajalti metsästyskoirana, mutta sosiaalisena, avoimena ja tasapainoisena rotuna se sopii riittävästi aktivoituna myös kotikoiraksi. Rodun käyttö metsästyksessä vaihtelee suuresti maittain. Esimerkiksi Ranskassa rotu on pääasiallisesti metsästyskäytössä, kun taas Alankomaissa vain muutamaa prosenttia käytetään metsästyksessä muiden ollessa pääosin kotikoiria. Suomalaisten bretagnenbassettien omistajille suunnatun kyselyn mukaan noin puolet bretagnenbasseteista on metsästyskäytössä ja kolmen neljästä kanssa harrastetaan meijää ja/tai metsästystä.

Bretagnenbassetin sukulaisrodut

Grand fauve de bretagnesta on jalostettu myös griffon fauve de bretagne, bretagnenbassetin 48 – 56 cm korkea serkku. Lisäksi Ranskassa on ainakin vuosina 1975 ja 1976 rekisteröity yhteensä reilu 100 briquet fauve de bretagnea (briquet sijoittuu koossa bassetin ja griffonin väliin).

Vaikka griffon fauve de bretagne ja bretagnenbassetti ovat selkeästi eri kokoluokkaa, voi bretagnenbassettipentuisiin syntyä koiria, jotka kasvavat griffon fauve de bretagnen mittoihin. Ranskassa nämä koirat voidaan rekisteröidä Titre Initial menettelyn kautta griffon fauve de bretagneiksi.

Bretagnenbassetit Suomessa

Eeva Virpiö (kennel Beacock) toi ensimmäisen bretagnenbassetinartun Ker Frilouz Listoonvarnan Suomeen vuonna 1989 Tanskasta. Myöhemmin Eeva Virpiö toi myös tämän nartun siskon Ker Frilouz Larinnen Suomeen. Molemmat nartut astutettiin tanskalaissyntyisellä Check Star's Dinolla, ja Suomen ensimmäiset bretagnenbassettipentueet syntyivät 1.5.1993 Beacock-kenneliin.

Check Star's Dinolla astutettiin myös Duna of Pooh Corner, Alankomaista tuotu, vuonna 1991 syntynyt narttu. Kennel of Woodhill:n ensimmäinen ja Suomen kolmas bretagnenbassettipentue syntyi 10.9.1995. Kaikista näistä Suomen ensimmäisistä bretagnenbassettipentueista koiria käytettiin jalostuksessa ja nämä ensimmäiset tuontikoirat löytyvätkin usean suomalaisen bretagnenbassetin sukupuusta. Muita rodun alkuaikoina Suomeen tuotuja ja jalostukseen käytettyjä bretagnenbassetteja olivat Tanskassa vuonna 1996 syntyneet sisarukset Line ja Markus sekä vuonna 1997 syntynyt Check Star's Star Wars.

Kaavio 1: Bretagnenbassettien vuosittaiset rekisteröintimäärät 1990 – 2017.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Suomen kaksi ensimmäistä bretagnenbassettipentuetta syntyivät siis vuonna 1993 (Kaavio 1) ja kolmas pentue 1995. Tämän jälkeen Suomessa on syntynyt vähintään yksi pentue joka vuosi. 1990-luvulla syntyi 1 -2 pentuetta vuodessa, vuoden 1998 ollessa huippuvuosi viidellä syntyneellä pentueella. 2000-luvulla syntyneiden pentueiden määrä tuplaantui tuosta huippuvuodesta keskimäärin kymmeneen pentueeseen per vuosi. Vuoden 2018 alussa Suomen Kennelliittoon oli rekisteröity kaiken kaikkiaan noin 880 bretagnenbassettia. **Lokakuussa 2024 rekisteröintejä oli yhteensä jo 1196.**

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Bassetkerho ry – Finska Bassetklubben rf on perustettu vuonna 1972 rotua harrastavaksi yhdistykseksi. Tuolloin Bassetkerho kuului seurakoirien alaisuuteen. Rotujärjestön arvon Suomen Bassetkerho on saanut vuonna 1987. Suomen Bassetkerho on bassetrotujen rotujärjestö Suomessa ja lisäksi se toimii vihikoirien ja saukkokoirien kattojärjestönä. Vuonna 2016 joukkoon ovat liittyneet pienet sveitsinajokoirat.

1980-luvun lopulta alkaen jäseniä on ollut n. 300. 2000-luvulle asti ensimmäisenä vuosikymmenenä Bassetkerhon jäsenmäärä oli noususuuntainen ollen enemmillään yli 600 jäsentä vuonna 2006. 2010-luvusta alkaen jäsenmäärä on kääntynyt laskusuuntaan, ollen 2020-luvulle tultaessa n. 400 jäsentä.

Suomen Bassetkerhon jalostustoimikunta

Bassetkerhon jalostustoimikunta toimii yhdistyksen hallituksen alaisuudessa. Jalostustoimikunnassa on edustus rotujärjestön pääroduissa.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on valvoa ja ohjata Bassetkerhon alaisten rotujen jalostustyötä Suomessa. Tavoitteena on terve, yhteiskuntakelpoinen, rodunomaiseen käyttöön soveltuva ja rotumääritelmää vastaavan rakenteen omaava koira. Jalostustoimikunta seuraa rotujen tilannetta Suomen lisäksi maailmalla ja pyrkii tarvittaessa olemaan yhteydessä muiden maiden rotujärjestöihin. Roduista saatujen tietojen, roduissa esiintyvien sairauksien uusien tutkimustietojen ja muiden vastaavien tietojen pohjalta päivitetään tarpeen mukaan Bassetkerhon jalostusohjetta.

Jalostustoimikunta ylläpitää Bassetkerhon www-sivustolla olevaa bassettien terveyspankkia ja POAG-listaa. Myös pentulistan ylläpito kuuluu jalostustoimikunnalle.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole.

(Lähde: Mäki, Katariina/Suomen Kennelliitto <http://www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>)

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista. Tällöin sen jalostuspohja on laajasti käytössä. Suomen Kennelliiton mukaan perinnöllisen monimuotoisuuden turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi olla korkeintaan 10 % neljän vuoden rekisteröinneistä.

Bretagnenbassettien rekisteröintimäärät Suomessa

Vuosina 2008 – 2017 bretagnenbassettien rekisteröintimäärät ovat olleet laskusuunnassa (TAULUKKO 1). Tämä johtunee joidenkin aktiivisempien kasvattajien kasvatustoiminnan vähenemisestä tai loppumisesta. Vuonna 2008 rekisteröitiin 57 pentua ja vuonna 2017 30 pentua, eli lähes 30 vähemmän. Vuosina 2015 ja 2017 bretagnenbassetteja rekisteröitiin selkeästi vähiten kuluneen 10 vuoden aikana. Näinä vuosina pentujen määrä jäi noin 30 pentuun, kun se muutoin on pysytellyt noin 40 ja 60 pennun välillä.

Vuosina 2014 – 2023 bretagnenbassettipentujen rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet 23 ja 50 pennun välillä (TAULUKKO 1). Pentuerekisteröinneissä ei ole nähtävissä selkeää nousevaa tai laskevaa suuntausta. Vuosina 2015 ja 2023 pentuerekisteröinnit jäivät alle 30 pentuun. Muina vuosina on rekisteröity 30 – 50 pentua vuosittain. Pentueita on syntynyt 5 – 10 per vuosi.

Taulukko 1. Vuosilasto – rekisteröinnit 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Pen nut (kotim aiset)	23	50	48	34	45	34	30	38	29	49
Tuo nnit	9	10	4	6	1	4	2	6	2	3
Reki steröin nit yht.	32	60	52	40	46	38	32	44	31	52
Pent ueet	5	8	10	8	9	6	6	8	6	9
Pent uekok o	4,6	6,2	4,8	4,2	5,0	5,7	5,0	4,8	4,8	5,4
Kas vattaja t	5	7	7	6	8	6	6	8	6	8
jalostukse en käytetyt eri urokset										
- kaikki	5	6	8	7	7	4	6	7	6	8
- kotima iset	5	2	4	4	3	2	3	2	3	4
- tuonnit		3	4	3	3	2	3	5	3	3
- ulkom aiset	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1
- keski määräi nen jalostu skäytö n ikä	4v 6kk	4v 6kk	4v 10kk	3v 7kk	5v 2kk	5v 4kk	5v 7kk	4v 4kk	3v 10kk	4v 9kk
jalostukse en käytetyt eri nartut										
- kaikki	5	8	10	8	9	6	6	8	6	9
- kotima iset	5	7	10	6	7	6	6	7	6	8
- tuonnit		1		2	2			1		1
- keski määräi nen jalostu skäytö n ikä	3v 10kk	4v 2kk	3v 8kk	4v 4kk	3v 8kk	4v 5kk	5v 2kk	4v 8kk	3v 8kk	3v 7kk

Suk usiitos prosen tti	2,67 %	1,14 %	1,18 %	1,10 %	1,01 %	1,34 %	0,34 %	1,15 %	3,40 %	1,56 %
---------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Tuontikoirat

Suurin osa Suomeen tuoduista bretagnenbasseteista on peräisin Ruotsista ja Tanskasta. Lisäksi niitä on vuosien saatossa tuotu Alankomaista, Belgiasta, Iso-Britanniasta, Norjasta, Portugalista, Ranskasta, Saksasta ja Virosta.

Vuosina 2008 ja 2016 on ollut rodun suomalaisessa historiassa ennätysvuodet tuontikoirien suhteen (TAULUKKO 1). Näinä vuosina rekisteröintiin 6 tuontia, vuonna 2008 1 narttu ja 5 urosta, vuonna 2016 4 narttua ja 2 urosta. Muutoin tuontteja on rekisteröity vuosittain muutama. Kaiken kaikkiaan vuosina 2008 – 2017 Suomen Kennelliittoon on rekisteröity 32 tuontia bretagnenbassettia.

Vuosina 2014 – 2023 Suomen Kennelliittoon on rekisteröity bretagnenbasseteissa 47 tuontia (TAULUKKO 1). Tuonneista 26 on uroksia ja 21 narttuja. Vuosina 2022 ja 2023 tuontteja on ollut yhteensä 19. Muina vuosina tuonnit ovat olleet yhden ja kuuden välillä. Vuosina 2014 – 2023 uutena tuonttimaana on ollut Venäjä, mistä on tullut useita tuontteja.

Vuotta 2023 lukuun ottamatta jalostukseen on käytetty 2 – 5 tuontiurosta vuosittain. Tuontinarttuja on käytetty selkeästi vähemmän. Kymmenen vuoden tarkastelujakson aikana viitenä vuonna tuontinarttuja ei ole käytetty ollenkaan ja muina vuosina niitä on käytetty 1 – 2 pentueessa.

Bretagnenbassettien jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostuskoirien keski-ikä on vaihdellut vuosien 2008 – 2017 välillä (TAULUKKO 1) ja kummallakaan sukupuolella siinä ei ole selkeää nousevaa tai laskevaa suuntausta. Jalostukseen käytettyjen urosten keski-ikä vaihtelee vuosittain 3 vuoden ja 5 vuoden 10 kuukauden välillä. Jalostukseen käytettyjen narttujen keski-ikä vaihtelee 3 vuoden 7 kuukauden ja 5 vuoden 3 kuukauden välillä.

Jalostuskoirien keski-ikä on vaihdellut jonkin verran vuosien 2014 – 2023 välillä (TAULUKKO 1). Kummallakaan sukupuolella siinä ei ole selkeää nousevaa tai laskevaa suuntausta. Jalostukseen käytettyjen urosten keski-ikä vaihtelee vuosittain 3 vuoden 7 kuukauden ja 5 vuoden 7 kuukauden välillä. Jalostukseen käytettyjen narttujen keski-ikä vaihtelee 3 vuoden 8 kuukauden ja 5 vuoden 2 kuukauden välillä.

Suomen Bassetkerhon jalostusohjeessa jalostukseen käytettävän nartun iäksi suositellaan 2-7 vuotta, mikä näiden keskiarvotilastojen puitteissa näyttäisi toteutuvan. Hyvin nuorten koirien jalostuskäyttöön liittyy aina terveyden osalta riskejä, sillä koiralla voi olla jokin perinnöllinen sairaus, joka puhkeaa jossain vaiheessa koiran elämää. Bretagnenbasseteilla tiedetään esiintyvän perinnöllistä epilepsiaa, mikä Alankomaista saadun tiedon mukaan puhkeaa usein jo alle 2 vuoden iässä. Tästä johtuen myös

Alankomaissa suositellaan jalostukseen käytettävien koirien olevan vähintään 2-vuotiaita. läkkäillä nartuilla riski raskauden ja synnytyksen aikaisiin komplikaatioihin on kasvanut, minkä vuoksi Suomen Kennelliitto suosittaa ensisynnyttäjän olevan alle 5 vuotias ja vaatii yli 8-vuotiailta nartuilta eläinlääkärin todistuksen ennen koiran astutusta.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän- viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

*Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.
(Lähde: Mäki, Katariina/Suomen Kennelliitto <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>)*

Niillä bretagnenbasseteilla, joiden juuret ovat olleet jo useamman sukupolven ajan Suomessa, sukusiitosaste on laskettu 7 tai 8 sukupolven mukaan. Tuontikoirilla se on useimmiten laskettu kolmen sukupolven mukaan. Kasvattajalta vaaditaankin näiden koirien kohdalla hieman viitseliäisyyttä selvitellä sukupolvia pidemmälle ennen koiran jalostuskäyttöä. Tällöin kasvattaja saa todenperäisemmän kuvan suunnittelemansa pentueen sukusiitosasteesta.

Bretagnenbassettien vuosittainen sukusiitosaste

Bretagnenbassettien vuosittaisen sukusiitosprosentin keskiarvo on vaihdellut runsaasti vuosien 2008 – 2017 aikana (TAULUKKO 1). Sen kehityksessä ei ole selkeää laskevaa tai nousevaa suuntaa. Välillä se on ollut alle 1 % ja välillä yli 4 %. Tällainen vaihtelu on tyypillistä harvalukuisille roduille, joissa yksittäisen pentueen sukusiitosprosentti voi heilauttaa keskiarvoa suuntaan tai toiseen.

Bretagnenbassettien vuosittaisen sukusiitosprosentin keskiarvossa ei ole selkeää laskevaa tai nousevaa suuntaa vuosien 2014 – 2023 aikana (TAULUKKO 1). Välillä se on ollut alle 1 % ja korkeimmillaan 3,4 %. Tällainen vaihtelu on tyypillistä harvalukuisille roduille, joissa yksittäisen pentueen sukusiitosprosentti voi heilauttaa keskiarvoa suuntaan tai toiseen. Kahdeksana vuonna kymmenestä rodun sukusiitosprosentin keskiarvo on pysynyt alle 1,6 %.

Vuosien 2008 – 2017 osalta bretagnenbassettien sukusiitosprosenttien keskiarvot pysyvät Kennelliiton suosittelman 6,25 % alapuolella. Yksittäisten pentueiden osalta viiden sukupolven sukusiitosprosentit vaihtelevat 0,0 % ja 8,23 % välillä. Neljä pentuetta ylittää Kennelliiton suosittelman 6,25 % rajan. **Tarkasteltaessa vuosina 2014 – 2023 syntyneiden pentueiden sukusiitosprosentteja 5 sukupolven osalta, yhden pentueen sukusiitosprosentti ylittää Kennelliiton suosituksen. 40 pentueen osalta sukusiitos jää alle 1,0 %.**

Tässä on huomioitava, että Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä ei ole kaikkien

tuontikoirien osalta kirjattu esivanhempia niin, että 5 sukupolven kaavio olisi täynnä. Tämän vuoksi näiden koirien todellinen sukusiitosprosentti voi olla suurempi kuin mitä Kennelliiton jalostustietojärjestelmä kertoo.

Jalostuskoirien käyttömäärät sekä keskinäinen sukulaisuus

Taulukoissa 2 ja 3 on vuosien 2014 – 2023 aikana 15 runsaimmin käytettyä bretagnenbassetti urosta ja narttua. ”Tilastointiaikana”-sarakkeet kertovat näiden koirien pentue- ja pentumäärät vuosilta 2014 - 2023 ja ”yhteensä”-sarakeeseen on merkitty elinikäiset jälkeläismäärät. ”Toisessa polvessa”-sarakkeet kertovat näiden koirien jälkeläisten pentueiden ja pentujen määrät.

Viimeisen kymmenen vuoden (2008 – 2017) aikana suomalaisten bretagnenbassettien jalostuksessa on käytetty 42 eri urosta ja 67 eri narttua. Kuten taulukosta 2 on havaittavissa, kahdeksaa urosta (19,0 % vuosina 2008 – 2017 käytetyistä uroksista) on käytetty tuottamaan 50 % kyseisen ajanjakson pennuista (kumulat. %).

Vuosien 2014 – 2023 aikana suomalaisten bretagnenbassettien jalostuksessa on käytetty 40 eri urosta ja 47 eri narttua. Kuten taulukosta 2 on havaittavissa, kymmentä urosta (25,0 % vuosina 2014 – 2023 käytetyistä uroksista) on käytetty tuottamaan 50 % kyseisen ajanjakson pennuista (kumulat. %). Vuosien 2008 – 2017 taulukkoon verrattuna uroksia ja narttuja käytetään nyt tasaisemmin suhteessa toisiinsa. Narttuista käytetään edelleen hieman useampaa kuin uroksista. Myös yksittäisten urosten käyttö on tasoittunut.

Suomen Kennelliiton mukaan pienilukuisissa roduissa yksittäisen koiran jälkeläisten määrän tulisi olla enimmillään 5 % neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Suomen Bassetkerhon jalostusohjeen mukaan yksittäisen uroksen jälkeläismäärän ei tulisi ylittää 15 % kahden edellisen vuoden rekisteröintimäärästä. Bretagnenbassetin osalta tämä tarkoittaa 9 – 11 pentua ja 19 – 22 toisen sukupolven jälkeläistä.

Runsaimmin käytetyistä uroksista Cakom Urpo ainoa, jolla elinikäinen pentumäärä ei ylity. Narttujen listalta vastaavia koiria löytyy seitsemän: Ipohin Fortuna, Shetlandia Allumette, Meccala Jasmine, Ipohin Kultajyvä, Great Griffin Cata, Cakom Carkki ja Vainukorven Carma.

Vuosien 2014 – 2023 aikana runsaimmin käytetyistä uroksista vain neljällä elinikäinen pentuemäärä ylittää Bassetkerhon suosituksen. Nämä ovat Dampierre des Domaines de Keremma (7 pentuetta), Exclamation le Chiffre (5 pentuetta), Icone v.d. Viersenhoeve (5 pentuetta) ja Nero du Rallye Terre Courage (5 pentuetta). Dampierre des Domaines de Keremman osalta tilastointiaikana syntyneet pentueet eivät ylitä suositusta. Kyseinen koira on ainoa, jonka toisen polven jälkeläismäärä ylittää suosituksen (kaksi kertaa ensimmäisten polven jälkeläistenmäärä). Nartuissa suositukset ylittäviä koiria ei esiinny.

Tarkasteluajanjaksolla (2008 – 2017) 12 uroksella on jälkeläisiä suositusta enemmän (TAULUKKO 2) ja kuudella toisen polven jälkeläisten määrä ylittyy (TAULUKKO 2). Narttujen osalta suositeltu pentumäärä ylittyy viidellä ja toisen polven jälkeläisten määrä kolmella (TAULUKKO 3). Runsaimmin käytettyjen urosten joukossa on 9 tuontikoira, mikä osaltaan selittänee näiden koirien runsasta jalostuskäyttöä. Useampi kasvattaja näyttäisi halunneen omiin linjoihinsa ”uutta verta” käyttämällä näitä uroksia tai niiden

jälkeläisiä.

Vuosien 2014 – 2023 runsaimmin jalostukseen käytettyjen urosten joukossa on kahdeksan tuontia. Narttujen joukossa yksi.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden (2014 – 2023) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta. Suomen Bassetkerhon suosituksen ylittävät koirat lihavoitu (elinikäinen pentuemäärä).

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

	Uros	synt.	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumul at %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Icone v.d. Vierse nhoev e	2017	5	32	8,42 %	8 %	5	31	5	32
2	Joker des Gras Cevenols	2014	4	25	6,58 %	15 %	8	32	4	25
3	Exclamation le Chiffre	2013	5	21	5,53 %	21 %	3	9	5	21
4	Invincible du Rallye Terre Courage	2013	3	20	5,26 %	26 %	2	14	3	20
5	Easeful Tokaji Aszu	2012	3	19	5,00 %	31 %	4	19	3	19
6	Nero du Rallye Terre Courage	2017	5	18	4,47 %	36 %	4	21	5	18
7	Nandor du Rallye du Val d'Allier	2017	3	17	4,47 %	40 %	1	3	3	17
8	Figo	2010	4	17	4,47 %	44 %	4	21	4	17

9	Dampierre des Domaines de Keremma	2008	3	15	3,95 %	48 %	10	44	7	34
10	Tuisku polun Vikkelä Sulo	2016	3	14	3,68 %	52 %	1	6	3	14
11	Villiriistan Datsun	2020	3	13	3,42 %	56 %	0	0	3	13
12	Wallu	2010	2	11	2,89 %	58 %	7	25	4	22
13	Cakom Quntte	2014	2	11	2,89 %	61 %	0	0	2	11
14	Sverdrups Yann	2010	2	9	2,37 %	64 %	4	23	4	17
15	Easeful Barbur a	2008	1	9	2,37 %	66 %	0	0	1	9

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden (2014 – 2023) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua. Suomen Bassetkerhon suosituksen ylittävät koirat lihavoitu (elinikäinen pentumäärä).

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

	Narttu	synt.	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Akiina's Aada	2011	3	26	6,84 %	5	24	3	26
2	Easeful Bernadette	2017	3	20	5,26 %	0	0	3	20
3	Blevwill Lets Do It	2016	3	18	4,74 %	1	3	3	18
4	Akiina's Ansa	2011	2	17	4,47 %	2	9	2	17
5	Meccala Wonderful	2019	2	16	4,21 %	0	0	2	16
6	Meccala Reivitär	2010	2	15	3,95 %	3	17	2	15
7	Partavaaran Apple Bloom	2017	2	14	3,68 %	0	0	2	14

8	Meccal a Unelma	2013	2	13	3,42 %	4	20	2	13
9	Akiina's Fanni	2014	2	13	3,42 %	4	22	2	13
10	Eppu	2012	2	12	3,16 %	5	20	2	12
11	Villiriist an Biisi	2018	2	10	2,63 %	0	0	2	10
12	Tuiskup olon Smilla	2013	3	10	2,63 %	4	22	3	10
13	Meccal a Vinkä	2015	2	10	2,63 %	2	18	2	10
14	Villiriist an Armi Anelma	2016	2	9	2,37 %	3	13	2	9
15	Partava aran Mi Amore Cadenz a	2018	3	9	2,37 %	0	0	3	9

Taulukkoon 4 on koottu vuosina 2008 – 2017 runsaimmin käytettyjen koirien lähisukulaisuussuhteet. Kuten taulukoista 2 – 4 käy ilmi, kaikilla nartuilla on lähisukulaisia runsaimmin käytettyjen koirien joukossa. Uroksissa on kahdeksan koiraa, joiden lähisukulaisia ei ole listoilla. Neljä runsaimmin jalostukseen käytettyä urosta eivät ole läheistä sukua toisilleen, mutta kahdeksan runsaimmin käytetyn uroksen joukossa (tuottaneet 50 % tarkasteluajanjaksolla syntyneistä pennuista) on kaksi isä – poika paria: Vaqueyras ja Wallu sekä Dampierre des Domain de Keremma ja Sverdrups Yann.

Vuosien 2014 – 2023 runsaimmin käytettyjen urosten joukossa on 3 koiraa, jotka eivät ole lähisukua muille runsaimmin käytetyille koirille. Nämä ovat Easeful Tokaji Aszu, Nandor du Rallye du Val d'Allier ja Easeful Barbura. Myös narttujen joukossa on 3 koiraa, jotka eivät ole lähisukulaisia muille runsaimmin käytetyille koirille. Nämä ovat Blevwill Lets Do It, Easeful Bernadette ja Meccala Unelma. Kymmenen runsaimmin käytetyn uroksen (tuottaneet 50 % vuosina 2014 – 2023 rekisteröidyistä pennuista) joukkoon mahtuu yksi isä – poika pari: Figo – Tuiskupolon Vikkelä Sulo.

Taulukko 4: Runsaimmin jalostukseen käytettyjen bretagnenbassettien lähisukulaisuus. Jälkeläismääräsuositukset ylittävät koirat on kursivoitu.

Sukulaissuhde	yht. pentuja	% 2014 – 2023 syntyneistä pennuista (380 kpl)
Isä ja poika		
<i>Dampierre des Domaines de Keremma – Sverdrups Yann</i>	51	13,4 %
<i>Wallu – Exclamation le Chiffre</i>	43	11,3 %
<i>Figo – Tuiskupolon Vikkelä Sulo</i>	31	8,2 %
<i>Nero du Rallye Terre Courage -Villiriistan Datsun</i>	31	8,2 %
Isä ja tytär		

<i>Icone v.d. Viersenhoeve – Meccala Wonderful</i>	48	12,6 %
<i>Joker des Gras Cevenols – Villiriistan Biisi</i>	35	9,2 %
<i>Joker des Gras Cevenols – Villiriistan Armi Anelma</i>	34	8,9 %
<i>Invincible du Rallye Terre Courage – Partavaaran Apple Bloom</i>	34	8,9 %
<i>Exclamation le Chiffre – Partavaaran Mi Amore Cadenza</i>	30	7,9 %
<i>Sverdrups Yann – Akiina's Fanni</i>	30	7,9 %
Äiti ja poika		
<i>Meccala Reivitär – Cakom Quntte</i>	26	6,8%
<i>Tuiskupolun Smilla .- Tuiskupolun Vikkelä Sulo</i>	24	6,3 %
<i>Villiriistan Armi Anelma – Villiriistan Datsun</i>	22	5,8 %
Äiti ja tytär		
<i>Akiina's Aada – Akiina's Fanni</i>	39	10,3 %
<i>Meccala Vinkä – Meccala Wonderful</i>	26	6,8 %
<i>Eppu – Villiriistan Biisi</i>	22	5,8 %
<i>Eppu – Villiriistan Armi Anelma</i>	21	5,5 %
Täyssisarukset		
<i>Akiina's Aada – Akiina's Ansa</i>	43	10,0 %
<i>Villiriistan Armi Anelma – Villiriistan Biisi</i>	19	5,0 %
Puolisisarukset		
<i>Wallu – Akiina's Aada</i>	48	12,6 %
<i>Wallu – Akiina's Ansa</i>	39	10,3 %
<i>Wallu – Eppu</i>	34	8,9 %
<i>Meccala Reivitär – Eppu</i>	27	7,1 %
<i>Meccala Reivitär – Meccala Vinkä</i>	25	6,6 %
<i>Partavaaran Apple Bloom – Partavaaran Mi Amore Cadenza</i>	23	6,1 %
<i>Meccala Vinkä – Eppu</i>	22	5,8 %

Kaiken kaikkiaan uroksia on käytetty laajemmin eri linjoista kuin narttuja, mutta urosten joukossa on useampi ns. matador-uros eli uros, jota on käytetty enemmän kuin rodun populaatioon nähden on suositeltavaa. Tämän vuoksi tuontiuroksista saatava hyöty jalostuspohjan laajentamiseksi on joissakin tapauksissa menetetty. Runsaasta käytöstä johtuen uroksen geenit ovat levinneet laajalti rotuun, mikä toimii jalostuspohjaa kaventavana tekijänä ja vähentää merkittävästi rodun geneettistä monimuotoisuutta.

Bretagnenbassettien populaatiot muissa maissa

Ranskassa rekisteröityjen bretagnenbassettien määrä on ollut laskusuuntainen koko 2000 - luvun ajan (KAAVIO 3). Vuonna 2000 rekisteröitiin 1080 bretagnenbassettia kun taas vuonna 2016 niitä rekisteröitiin vain 700. Ranskassa pennut, joita ei ole suunniteltu käytettäväksi jalostuksessa, jätetään usein rekisteröimättä. Koska Ranskassa rodun kantakirja on edelleen auki, voidaan nämä koirat rekisteröidä myöhemmin. Samoin lähtökohdiltaan sekarotuisia koiria voidaan ottaa rotuun, kun ne täyttävät tietyt kriteerit (ulkomuototuomareiden arviot ja koetulokset).

Kaavio 3: Bretagnenbassettien rekisteröintimäärät Ranskassa, Iso-Britanniassa, Ruotsissa, Norjassa ja Alankomaissa (Alankomaiden osalta tiedot on arvioitu alkuperäisessä lähteessä olevasta kaaviosta).

Iso-Britanniassa rekisteröityjen bretagnenbassettien määrä on pysynyt suhteellisen tasaisena 2000 – luvulla (KAAVIO 3) rekisteröintimäärän ollessa pääosin 90 – 110 rekisteröintiä vuodessa. Vuosia 2001 ja 2003 rekisteröintejä on selkeästi vähemmän kuin muina vuosina. Ruotsissa ja Norjassa vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet runsaasti. Ruotsissa 50 rekisteröinnistä 150 rekisteröintiin ja Norjassa 10 rekisteröinnistä 70 rekisteröintiin.

Alankomaissa bretagnenbassettien rekisteröintimäärät olivat vuosituhaten alussa noususuuntaiset (KAAVIO 3), mutta vuoden 2006 jälkeen ne ovat olleet pienemmät. Alankomaiden Fauve de Bretagne Clubin julkaisuun ei ollut kirjattu tarkemmin vuosittaisia rekisteröintimääriä, joten rekisteröintimäärät on arvioitu julkaisussa olevasta kaaviosta.

Viime aikoina useat kennelliitot ovat avanneet Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän kaltaisia sivustoja. Osa näistä sivustoista on julkisia, osa vaatii rekisteröitymisen ja osassa palvelut ovat maksullisia niille henkilöille, jotka eivät ole kyseisen maan kennelliiton jäseniä. Ainakin seuraavien maiden kennelliitoilla on olemassa sivustot, joiden kautta voi perehtyä pidemmälle omien koiriensä sukutauluissa:
Alankomaat: <https://www.houdenvanhonden.nl/generaties-gezondheid-online/>
Iso-Britannia: <https://www.mykc.org.uk/>
Norja: <https://www.dogweb.no/>
Ranska: <https://www.centrale-canine.fr/lofselect/recherche-chien>
Ruotsi: <https://hundar.skk.se/hunddata/>
Tanska: <https://www.hundeweb.dk/>

Ruotsin, Norjan ja Iso-Britannian ”alkuperäiset” bretagnenbassettilinjat vastaavat pitkälti ensimmäisten Suomeen tuotujen bretagnenbassettien sukulinjoja. Sekä Norjassa että Alankomaissa on paljon Ranskan tuontejä ja yhteistyötä Ranskan suuntaan.

Ranskan tietojärjestelmän kautta päästään perehtymään pisimmälle bretagnenbassettien juurissa. Siellä näyttäisi olevan niin sanotusti uusiakin linjoja, mutta myös koiria, joita tai joiden jälkeläisiä on käytetty runsaasti jalostuksessa. Näitä nimiä näyttäisi löytyvän ”kaikkien takaa” useiden sukupolvien takana, joitakin niistä useitakin kertoja.

Yhteenveto bretagnenbassetien jalostuspohjan laajuudesta

Bretagnenbassetti on vielä suhteellisen tuore rotu Suomessa, niitä on ollut maassamme vasta noin 30 vuoden ajan. Tuontikoiria on ajan saatossa hankittu, mutta niiden käyttö on usein ollut liian runsasta rodun suomalainen kanta huomioiden. Osittain tuontikoirat ovat edustaneet samoja linjoja kuin Suomessa jo olevat bretagnenbassetit. Viime vuosina on hankittu tuontikoiria, joilla on vähän sukulaisia Suomessa ja ne tuovat useiden sukupolvien edestä uutta verta suomalaiseen bretagnenbassettikantaan. Nämä laajentavat suomalaisten bretagnenbassetien jalostuspohjaa, etenkin jos niitä ja niiden jälkeläisiä käytetään rajallisesti jalostukseen.

Urosten epätasainen käyttö ja erityisesti tiettyjen urosten ja/tai niiden jälkeläisten runsas käyttö on toiminut kaventavana tekijänä suomalaisessa bretagnenbassetien jalostuspohjassa. Puolet vuosina 2008 – 2017 syntyneistä bretagnenbasseteista on kahdeksan uroksen jälkeläisiä. Tässä kahdeksan uroksen joukossa on kaksi isä – poika paria. Neljä runsaimmin käytettyä urosta eivät ole läheistä sukua keskenään, mutta niitä on käytetty tuplasti tai reilumminkin suosituksiin nähden, joten niiden geenit ovat levinneet laajalti rodun suomalaiseen kantaan. Suuri osa suomalaissyntyisistä bretagnenbasseteista onkin toisilleen sukua rodussa käytettyjen matador-urosten kautta.

Kaikilla runsaimmin käytetyillä nartuilla on lähisukulaisia runsaimmin käytettyjen koirien listoilla. On huomioitava, että osa nartuista päätyi tälle listalle yhdellä pentueella ja useampi 1 – 2 pentuetta synnyttänyt narttu jäi listan ulkopuolelle. Jalostuspohjan laajuuden kannalta huolestuttavampaa on urosten runsas käyttö. Jos selviää, että joku rodun matadoreista on periyttänyt jotakin resessiivisesti perinnöllistä sairautta, on puhtaiden linjojen löytäminen suomalaisten bretagnenbassetien joukosta jatkossa hankalaa.

Jalostuspohjan laajentamisen kannalta tärkeintä on matador-jalostuksesta luopuminen ja uusien, eri sukuisten tuontikoirien hankkiminen. Uusia tuonteja on käytettävä maltillisesti, sillä liiallisesti käytettynä niiden jalostuspohjaa laajentava vaikutus menetetään. Pienilukuisissa roduissa samojen yhdistelmien uusiminen kaventaa myös jalostuspohjaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Bretagnenbassetti on metsästyskoirarotu ja se kuuluu ajaviin ja jäljestäviin koiriin. Rotu on alkujaan luotu ajuena käytettäväksi, mutta se toimii myös yksin tai pareittain. Maailmalla niitä käytetään kanin, jäniksen, kauriin, villisian ja ketun metsästykseseen. Suomessa bretagnenbassetit **ajovat aiemmin** pääsääntöisesti jänistä. Syksyllä 2019 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä bretagnenbassetteja voi käyttää hirvieläinten metsästyksessä myös Manner-Suomessa (ajavan koiran maksimi säkäkorkeus 39 cm), **ja nykyään niitä käytetäänkin jäniksen lisäksi enenevässä määrin myös kauriin ja peuran ajoin.**

Sosiaalisessa ympäristössä bretagnenbassetit voivat olla hieman pehmeitä, mutta eivät

metsästäessään. Metsästäessään ne ovat rotumääritelmän mukaisesti intohimoisia metsästäjiä, jotka toimivat oma-aloitteisesti ja itsenäisesti. Rotumääritelmän ja rotukuvausten perusteella ne ovat rohkeita, itsevarmoja, kekseliäitä, sinnikkäitä ja kestäviä, ja siksi hyvin tehokkaita. Niitä kuvataan myös älykkäiksi ja itsepäisiksi. Bretagnenbassetit ovat myös erinomaisia seuralaisia; sosiaalisia, kiintyviä ja tasapainoisia. Bretagnenbassettien luonnetta voidaan kuvata lyhyesti sanonnalla ”Sytty metsällä, sammuu sisällä”.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Bretagnenbassettien omistajille suunnatun kyselyn perusteella omistajat kokevat koiriansa olevan ensisijaisesti kilttejä, ystävällisiä ja sosiaalisia (TAULUKKO 5). Yksittäisiä koiria on kuvattu kiivaiksi, koviksi, pelokkaiksi tai aroiksi. Kaksi koirista on alltiita puremaan. Toinen näistä oli kyselyntekohetkellä vielä pentu.

19,8 % bretagnenbassettien omistajista kokee koiransa käytöksessä olevan häiritseviä/ongelmallisia piirteitä kotiloissa (TAULUKKO 6). Ongelmalliseksi käytökseksi koetaan erityisesti herkkä haukkaisuus ja itsepäisyys. Taulukossa 7 on esitelty omistajien häiritseviksi/ongelmallisiksi kokemat piirteet suhteessa niiden esiintymiseen rodussa.

Kumpikaan näistä häiritsevimmäksi/ongelmallisimmaksi koetuista piirteistä ei näyttäisi omistajille tehdyn kyselyn perusteella olevan iso ongelma rodussa. Lähes puolet omistajista kuvaavat bretagnenbassettejaan itsepäisiksi, mutta ongelmalliseksi se koetaan muutamien koirien kohdalla. Bretagnenbassettien metsästyskäyttöön kuuluu ajohaukku, mutta rodun luonnehdinnan ”syty metsällä, sammuu sisällä” mukaisesti ne ovat kotiloissa useimmiten moneen muuhun rotuun verrattuna aika hiljaisia eivätkä hauku syyttä suotta. Kyselyyn vastanneista 10,8 % kokee koiransa olevan herkkähaukkuinen. Lähes kaikki heistä myös kokevat sen ongelmaksi arkielämässä.

Taulukko 5: Bretagnenbassettien käyttäytyminen kotiloissa omistajien kokemusten perusteella.

Mikäli sukupuolten välinen ero on yli 5 %, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Kiltti	105	94,6 %	58	95,1 %	47	94,0 %
Ystävällinen	98	88,3 %	54	88,5 %	44	88,0 %
Sosiaalinen	80	72,1 %	45	73,8 %	35	70,0 %
Iloinen	71	64,0 %	39	63,9 %	32	64,0 %
Rauhallinen	70	63,1 %	38	62,3 %	32	64,0 %
Avoin	65	58,6 %	34	55,7 %	31	62,0 %
Valpas	64	57,7 %	34	55,7 %	30	60,0 %
Leikkisä	64	57,7 %	38	62,3 %	26	52,0 %
Eloisa	59	53,2 %	30	49,2 %	29	58,0 %
Aktiivinen	57	51,4 %	33	54,1 %	24	48,0 %
Rohkea	52	46,9 %	29	47,6 %	23	46,0 %
Itsepäinen	51	46,0 %	26	42,6 %	25	50,0 %
Pehmeä	47	42,3 %	29	47,5 %	18	36,0 %

Älykäs	46	41,4 %	23	37,7 %	23	46,0 %
Vilkas	39	35,1 %	26	42,6 %	13	26,0 %
Hiljainen	38	34,2 %	18	29,5 %	20	40,0 %
Laiska	18	16,2 %	11	18,0 %	7	14,0 %
Vetäytyvä	16	14,4 %	10	16,4 %	6	12,0 %
Herkkä haukkumaan	12	10,8 %	6	9,8 %	6	12,0 %
Kova	4	3,6 %	3	4,9 %	1	2,0 %
Arka	4	3,6 %	3	4,9 %	1	2,0 %
Altis puremaan	2	1,8 %	2	3,3 %	0	0,0 %
Kiivas	2	1,8 %	1	1,6 %	1	2,0 %
Pelokas	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Apaattinen	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Muu	6	5,4 %	5	8,2 %	1	2,0 %

Taulukko 6: Bretagnenbassettien ongelmakäyttäytyminen kotiloissa omistajien kokemuksen perusteella. Mikäli sukupuolten välinen ero on yli 5 %, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Herkkä haukkumaan	8	7,2 %	4	6,6 %	4	8,0 %
Itsepäinen	6	5,4 %	4	6,6 %	2	4,0 %
Vetäytyvä	4	3,6 %	3	4,9 %	1	2,0 %
Vilkas	3	2,7 %	2	3,3 %	1	2,0 %
Pehmeä	3	2,7 %	0	0,0 %	3	6,0 %
Altis puremaan	2	1,8 %	2	3,3 %	0	0,0 %
Arka	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Laiska	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Kiivas	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Kova	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %

Taulukko 7: Kotiloissa ongelmalliseksi koetut käyttäytymispiirteet sekä kyseisten piirteiden esiintyminen rodussa omistajien kokemuksen perusteella.

	Käyttäytymispiirteiden esiintyminen rodussa		Käyttäytymispiirteiden kokeminen ongelmallisena	
Herkkä haukkuisuus	12	10,8 %	8	7,2 %
Itsepäisyys	51	46,0 %	6	5,4 %
Vetäytyminen	16	14,4 %	4	3,6 %
Pehmeys	47	42,3 %	3	2,7 %
Vilkkaisu	39	35,1 %	3	2,7 %
Alttius purra	2	1,8 %	2	1,8 %
Laiskuus	18	16,2 %	1	0,9 %
Kovuus	4	3,6 %	1	0,9 %
Arkuus	4	3,6 %	1	0,9 %
Kiivaus	2	1,8 %	1	0,9 %

Bretagnenbassettien luonnetta kartoittavia kyselyitä ei ole Suomen lisäksi löytynyt kuin Alankomaista. Vuonna 2012 tehdyn kyselyn perusteella omistajat kokevat bretagnenbassettien olevan ystävällisiä, iloisia, rauhallisia ja rakastavia (TAULUKKO 8). Harvojen koirien kohdalla omistajat ovat kuvailleet niitä kiivaiksi, hermostuneiksi, muriseviksi tai pureviksi.

Taulukko 8: Alankomaissa vuonna 2012 tehdyn kyselyn tuloksia koiran käyttäytymiseen liittyen, sekä vastaavat tiedot Suomessa tehdystä kyselystä.

Jos maiden välinen ero on yli 5 %, se on merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Alankomaat 2012	Suomi 2016
Ystävällinen	91,3 %	88,3 %
Iloinen	76,0 %	64,0 %
Rauhallinen	67,6 %	63,1 %
Rakastava	66,2 %	-
Aktiivinen	52,0 %	51,4 %
Eloisa	32,0 %	53,2 %
Pelokas	6,5 %	0,9 %
Kiivas	4,7 %	1,8 %
Hermostunut	4,0 %	-
Murisee	1,8 %	-
Puree	1,1 %	1,8 %

Suomen kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan kahdeksan bretagnenbassetia on osallistunut luonnetestiin. Yhden osalta testi on keskeytetty, muiden osalta tulokset sijoittuvat 33 pisteen ja 159 pisteen välille. Luonnetestiin osallistuneiden määrä on sen verran pieni, ettei näiden tulosten pohjalta voi tehdä yleistyksiä rodun käyttäytymisestä testissä. MH-luonnekuvaukseen bretagnenbassetteja ei ole osallistunut Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan.

Jalostustietojärjestelmään kirjattujen kuolinsyiden sekä jalostustoimikunnan saamien tietojen mukaan bretagnenbassetteja ei ole jouduttu lopettamaan luonnehäiriöiden vuoksi.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Bretagnenbassetista luotiin aikanaan hitaasti ajava, koska tavoitteena oli, että metsästäjä pysyi mukana kävellen. Rotu on jalostettu toimimaan aktiivisesti, oma-aloitteisesti ja itsenäisesti etsiessään ja ajaessaan riistaa. Bretagnenbassetti on nopea, intohimoinen ja energinen metsästäjä, joka soveltuu hyvin työskentelemään monenlaisissa maastoissa, jopa hankalimmissa. Pienestä koostaan ja vikkelyydestään johtuen se on ihanteellinen metsästettäessä tiheikköisessä ja pensaikköisessä maastossa, kuten Bretagnen niemimaalla. Bretagnenbassetit ovat valtavan rohkeita, kestäviä ja sitkeitä, ne jaksavat juosta saaliin perässä pitkään ilman, että ”askel hidastuu”. Ajaessaan niillä on kantava ja soinnillinen haukku.

Ranskassa rotu on nykyäänkin pääosin metsästyskäytössä ja siellä sitä käytetään

ajueina: 4 koiran ajue kanilla, 6 koiran ajue jäniksellä ja 8 koiran ajue villisiialla. Vaikka koiria käytetään ajueena, kukin bretagnenbassetti tekee kuitenkin itsenäisen suorituksen omaa jälkeään seuraten. Kyseessä ei siis ole ajue siinä mielessä kuin se monesti mielletään eli koirat työskentelisivät yhdessä ja eri tehtävin.

Ranskan ulkopuolella bretagnenbassettien metsästyskäyttö vaihtelee runsaasti eri maissa. Esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa rotu tuntuu olevan vahvasti metsästyskäytössä, kun taas Alankomaissa ja Iso-Britanniassa vain pieni osa koirista metsästää. Suomessa, omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) mukaan, noin puolet (55,9 %) bretagnenbasseteista **hankittiin aiemmin** metsästyskoiraksi ja noin ¾ (75,7 %) kanssa harrastetaan metsästystä ja/tai mejää. **Käytännön metsästyksen hankittavien koirien prosentuaalinen lukumäärä lienee kuitenkin noussut vuoden 2019 metsästyslain muutoksen myötä.** Suomessa metsästyskäytössä olevista bretagnenbasseteista valtaosa ajaa yksin (79,7 %).

Suomessa bretagnenbasseteilta edellytetään itsenäistä työskentelyä riistaa etsiessään ja ajaessaan. Haun odotetaan olevan laajaa ja hukkatyöskentelyn hyvää. Ranskassa, ainakin joillakin alueilla, koirat eivät hae riistaa vastaavasti kuin Suomessa käytettäessä. Ranskassa jäljet käydään varmistamassa aamupäivällä koiran ollessa hihnassa. Suunnitelmien teon jälkeen, usean tunninkin päästä, koirat viedään jäljelle ja ajo pääsee alkamaan.

Taulukko 9: Bretagnenbassettien käyttäytyminen metsällä, metsästyskäyttämistä koskeviin kysymyksiin vastanneiden omistajien mukaan. Mikäli sukupuolten välinen ero on yli 5 %, se on merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Aktiivinen	72	91,1 %	35	89,7 %	37	92,5 %
Oma-aloitteinen	64	81,0 %	31	79,5 %	33	82,5 %
Itsenäinen	63	79,7 %	29	74,4 %	34	85,0 %
Ajaa äänen kanssa	62	78,5 %	30	76,9 %	32	80,0 %
Ajaa ilman ääntä	7	8,9 %	4	10,3 %	3	7,5 %
Rohkea	53	67,1 %	25	64,1 %	28	70,0 %
Ei kuule kutsuja ajaessaan	40	50,6 %	18	46,2 %	22	55,0 %
Tulee kutsuttaessa pois ajosta	28	35,4 %	11	28,2 %	17	42,5 %
Rengastava	30	38,0 %	11	28,2 %	19	47,5 %
Pyörii jaloissa	5	6,3 %	3	7,7 %	2	5,0 %
Paukkuarkaa	2	2,5 %	0	0,0 %	2	5,0 %
Muu	7	8,9 %	3	7,7 %	4	10,0 %

Taulukossa 9 on suomalaisten omistajien kokemuksia rodun metsästyskäytöksestä. Bretagnenbassettien koetaan olevan metsällä aktiivisia, oma-aloitteisia, itsenäisiä ja rohkeita. Valtaosa koirista ajaa äänen kanssa. Kaksi koirista on paukkuarkoja ja muutama jää pyörimään metsästäjän jalkoihin, mikä ei ole toivottavaa. Rodun sinnikkyudesta ja halusta ajaa riistaa kertonee sekin, että vain noin kolmannes koirista tulee metsästäjän kutsumana pois kesken ajon.

Bretagnenbassettien osallistuminen DRAJ- ja MEJÄ-kokeisiin

Bretagnenbassetit ovat osallistuneet DRAJ-kokeisiin (vuoteen 2007 asti MäAJ) ja MEJÄ-kokeisiin. Taulukossa 10 on bretagnenbassettien DRAJ-koekäynnit ja tulokset vuosilta 2014 – 2023 ja taulukossa 11 MEJÄ-koekäynnit ja tulokset vuosilta 2014 – 2023. DRAJ-kokeiden säännöt muuttuivat 2018, jolloin AVO- ja VOI-luokat jäivät pois. Kaikki koirat kisaavat nyt samassa luokassa ja tulokset ilmoitetaan muodossa DRAJ-1, DRAJ-2 jne.

Molemmissa koemuodoissa osallistumismäärät ovat vaihdelleet vuodesta toiseen tarkastelujaksolla (vuodet 2008–2017). DRAJ-kokeiden osalta osallistujamäärät ovat olleet pääsääntöisesti pienessä kasvussa kuluneina vuosina. MEJÄ-kokeiden osalta suurimmat osallistujamäärät ovat olleet vuosikymmenen vaihteessa, tämän tarkastelujakson alkuvuosina. MEJÄ-kokeissa koiran suoritusta voi haitata tuoreet riistan jäljet, joita koira lähtee seuraamaan mieluummin kuin verijälkeä.

Vuosien 2014 – 2023 koekäyntien määrissä on ollut jonkin verran vaihtelua. DRAJ-kokeiden osallistujamäärässä ei ole selkeää nousevaa tai laskevaa suuntausta. Vuonna 2016 kokeeseen osallistui 33 koirakkoa ja vuonna 2019 15. Muina vuosina osallistujia on ollut 21-28. Mejä kokeiden osalta on nähtävissä selkeä notkahdus osallistujamäärissä vuosien 2015 – 2018 aikana. Tämän jälkeen kokeeseen osallistujien määrä on ollut noususuuntainen.

Taulukko 10: DRAJ-tulokset 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

DRAJ										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
DRAJ -1	12	16	11	9	10	8				
DRAJ -2	4	3	2	2	3					
DRAJ -3	3	2	2	4	2	4				
DRAJ -0	4	3	6	5		5				
DRAJ -	1	2	1	1		1				
Yhteensä	24	26	22	21	15	18				
VOI										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
VOI1						1		6	6	6
VOI2						1				2

VOI3								1		
VOI0							7	10	7	6
VOI-						1		3	1	
Yhteensä						3	7	20	14	14
AVO										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
AVO1							2	2	5	2
AVO2							1	1	1	
AVO3										
AVO0							11	9	7	5
AVO-								1	1	
Yhteensä							14	13	14	7
Yhteensä	24	26	22	21	15	21	21	33	28	21

Taulukko 11: MEJÄ tulokset 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

VOI										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
VOI1	1	10	11	7	4		2	2	4	6
VOI2	1	2	2	3	3		1		3	1
VOI3		1		1	1			1		1
VOI0	3	4			4	4	1	1	1	1
VOI-										
Yhteensä	5	17	13	11	12	4	4	4	8	9
AVO										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
AVO1	13	8	10	3	9	5	2	1	2	2
AVO2	3	4	3	2	2			1	3	5
AVO3	5	3	4		6	2	1	1	3	2
AVO0	9	11	4	6	5	3	5	6	4	12
AVO-	1		1	1	1	2			1	
Yhteensä	31	26	22	12	23	12	8	9	13	21
Yhteensä	36	43	35	23	35	16	12	13	21	30

Bretagnenbassetien käyttäytyminen näyttelyarvostelujen mukaan

Vuosina 2014 – 2023 bretagnenbasseteilla on ollut yhteensä 1670 näyttelykäyntiä. Vuosina 2008 – 2017 bretagnenbasseteilla on ollut yhteensä 2129 näyttelykäyntiä. Vuosina 2008 – 2013 (1297 näyttelykäyntiä) koiran luonnetta ja käyttäytymistä oli kommentoitu kirjallisesti 267 kertaa ja näistä 28:ssa koiran on kommentoitu olevan arka, ujo tai pelokas. Muissa maininta on ollut hyvä, erinomainen, oikea tai ok. Vuonna 2014 siirryttiin käyttämään näyttelylomakkeita, joissa arvio koiran käytöksestä merkitään lomakkeessa valmiina olevaan kaavakkeeseen. Vuosina 2014 – 2017

bretagnenbasseteilla on ollut 832 näyttelykäyntiä. Neljä kertaa kaavakkeesta on valittu kohta ”väistää” ja muiden osalta kohta ”käsiteltävissä”. Pienessä osassa näyttelyarvosteluja kaavioon ei ole tehty merkintöjä.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat bretagnenbasseteilla

Omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) mukaan 10,8 % bretagnenbasseteista kärsii jonkin asteisesta eroahdistuksesta yksin ollessaan (TAULUKKO 12). Eroahdistusta ilmenee omistajien poissa ollessa, tai omistajan lähtiessä esimerkiksi lenkille muiden koirien kanssa. Osa omistajista kertoo oireiden olevan lieviä tai satunnaisia, ja yleensä lyhytkestoisia. Osalla koirista eroahdistus on jokapäiväistä tai pitkäkestoista, ja pahimmassa tapauksessa koiran eroahdistus rajoittaa omistajien elämää. Eroahdistus ilmenee omistajien mukaan haukkumisena, ulvomisena, vinkumisena sekä tavaroiden tuhoamisena.

Taulukko 12: Eroahdistuksen esiintyminen rodussa bretagnenbassettien omistajien mukaan. Jos sukupuolten välinen ero on yli 5%, se on merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Kyllä	12	10,8 %	8	13,1 %	4	8,0 %
Ei	98	88,3 %	52	85,3 %	46	92,0 %

Omistajien mukaan (LIITE 3) kaikki eroahdistuksesta kärsivät nartut elävät 2 – 3 koiran laumassa. Uroksista kuusi elää 2 – 3 koiran laumassa ja yksi uros on ainoa koira. Yksi uroksista on elänyt osan elämänsä ainoana koirana ja osan 2 – 3 koiran laumassa.

Bretagnenbassettien lisääntymiskäyttäytyminen

Omistajilta saatujen tietojen (LIITE 3) mukaan 82,0 %:lla bretagnenbassettinartuista juoksut ovat säännöllisiä (TAULUKKO 13) ja 10,0 %:lla ne tulevat epäsäännöllisesti. Nartuilla, joilla juoksut tulevat säännöllisesti, ne toistuvat 6 – 14 kuukauden välein. Juoksujen kesto vaihtelee 1 viikon ja 6 viikon välillä (TAULUKKO 14).

Taulukko 13: Bretagnenbassettinarttujen juoksujen säännöllisyys ja juoksujen väli omistajien kokemuksen mukaan.

	Nartut	
	kpl	%/N
Säännölliset, joissa väli:	41	82,0 %
6 kk	13	31,7 %
7 kk	7	17,1 %
8 kk	4	9,8 %
11 kk	4	9,8 %
12 kk	4	9,8 %
10 - 11 kk	2	5,0 %
8,5 kk	1	2,4 %
9 kk	1	2,4 %
6 - 7 kk	1	2,4 %

7 - 8 kk	1	2,4 %
12 - 14 kk	1	2,4 %
väli muuttunut pentujen jälkeen	1	2,4 %
ei kerrottu	1	2,4 %
Epäsäännölliset	5	10,0 %

Taulukko 14: Bretagnenbassettinarttujen juoksujen kesto omistajien kokemuksen mukaan.

	Nartut	
	kpl	%/N
1 vko	2	5,0 %
2 vko	3	7,5 %
3 vko	24	60,0 %
3,5 vko	2	5,0 %
4 vko	1	2,5 %
2 - 3 vko	4	10,0 %
3 - 4 vko	3	7,5 %
3 - 4 vko, jopa 6 vko	1	2,5 %
YHT	40	

Bretagnenbassettien kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4) mukaan rodussa ei esiinny astumisvaikeuksia (TAULUKKO 15). 55 astutusta on tapahtunut luonnollisesti ja vain viidessä on tarvittu eläinlääkärin apua. Keinosiemennyksistä kolmessa on haluttu varmistaa astumisen onnistuminen, yhdessä on käytetty ulkomaisen uroksen spermaa ja yhdessä pakastespermaa.

Taulukko 15: Bretagnenbassettien astutukset kasvattajien antamien tietojen pohjalta

	kpl	%
Astutuksia yhteensä	60	
luonnollisia	55	91,7 %
keinosiemennyksellä	5	8,3 %

Kasvattajien mukaan (LIITE 4) nartut ovat hoitaneen pennut erittäin hyvin, tunnollisesti ja itsenäisesti.

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kasvattajien pentueiden kohdalla nartut ovat imettäneet pentuja. Osa nartuista on vieroittanut pennut 5 – 6 viikon iässä, osa 6 – 7 viikon iässä ja osa on imettänyt pentuja luovutukseen asti.

Bretagnenbassettien sosiaalinen käyttäytyminen

Bretagnenbassetit suhtautuvat omistajien mukaan (LIITE 3, TAULUKOT 16 ja 17) sekä aikuisiin, että lapsiin ystävällisesti, innokkaasti ja uteliaasti. Muutamilla bretagnenbasseteilla ilmenee pelkoa vieraita kohtaan, mutta aggressiivista (murina, pureminen) käytöstä niillä ei kyselyyn vastanneiden mukaan ole. Muita koiria kohtaan (TAULUKKO 18) niitä kuvataan ystävällisiksi, innokkaiksi ja uteliaiksi. Noin kolmannes bretagnenbasseteista haukkuu vieraita koiria. Vieraille koirille myös muristaan jonkin verran ja yksi uros voi purra niitä.

Taulukko 16: Bretagnenbassettien suhtautuminen aikuisiin omistajien kokemusten pohjalta.

Mikäli sukupuolten välinen ero on 5 % tai enemmän, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Suhtautuminen tuttuihin aikuisiin						Suhtautuminen vieraisiin aikuisiin					
	Yhteensä		Urokset		Nartut		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Ystävällinen	106	95,5 %	57	93,4 %	49	98,0 %	92	82,9 %	50	82,0 %	42	84,0 %
Uteli as	72	64,9 %	39	63,9 %	33	66,0 %	89	80,2 %	50	82,0 %	39	78,0 %
Innokas	98	88,3 %	56	91,8 %	42	84,0 %	62	55,9 %	37	60,7 %	25	50,0 %
Pelkää	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %	5	4,5 %	3	4,9 %	2	4,0 %
Hiljainen	7	6,3 %	1	1,6 %	6	12,0 %	18	16,2 %	7	11,5 %	11	22,0 %
Haukkuu	8	7,2 %	5	8,2 %	3	6,0 %	12	10,8 %	6	9,8 %	6	12,0 %
Hyppii	54	48,7 %	31	50,8 %	23	46,0 %	32	28,8 %	20	32,8 %	12	24,0 %
Eristäytyy	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	4	3,6 %	1	1,6 %	3	6,0 %
Murisee	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Voipuraa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Muu	6	5,4 %	2	3,3 %	4	8,0 %	12	10,8 %	6	9,8 %	6	12,0 %

Taulukko 17: Bretagnenbassettien suhtautuminen lapsiin omistajien kokemusten pohjalta.

Mikäli sukupuolten välinen ero on 5 % tai enemmän, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Suhtautuminen tuttuihin lapsiin						Suhtautuminen vieraisiin lapsiin					
	Yhteensä		Urokset		Nartut		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Ystävällinen	102	91,9 %	57	93,4 %	45	90,0 %	97	87,4 %	55	90,2 %	42	84,0 %
Uteli as	78	70,3 %	40	65,6 %	38	76,0 %	86	77,5 %	46	75,4 %	40	80,0 %

Inno kas	80	72,1 %	47	77,1 %	33	66,0 %	65	58,6 %	37	60,7 %	28	56,0 %
Pelkää	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	3	2,7 %	1	1,6 %	2	4,0 %
Hiljainen	13	11,7 %	6	9,8 %	7	14,0 %	12	10,8 %	4	6,5 %	8	16,0 %
Haukkuu	3	2,7 %	3	4,9 %	0	0,0 %	7	6,3 %	2	3,3 %	5	10,0 %
Hyppii	37	33,3 %	21	34,4 %	16	32,0 %	33	29,7 %	18	29,5 %	15	30,0 %
Eristäytyy	2	1,8 %	1	1,6 %	1	2,0 %	3	2,7 %	1	1,6 %	2	4,0 %
Murisee	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Voi purra	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Muu	7	6,3 %	2	3,3 %	5	10,0 %	7	6,3 %	2	3,3 %	5	10,0 %

Taulukko 18: Bretagnenbassettien suhtautuminen muihin koiriin omistajien kokemusten pohjalta.

Mikäli sukupuolten välinen ero on 5 % tai enemmän, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Suhtautuminen tuttuihin koiriin						Suhtautuminen vieraisiin koiriin					
	Yhteensä		Urokset		Nartut		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Ystävällinen	103	92,3 %	59	96,7 %	44	88,0 %	82	73,9 %	46	75,4 %	36	72,0 %
Uteli as	86	77,5 %	49	80,3 %	37	74,0 %	95	85,6 %	57	93,4 %	38	76,0 %
Inno kas	97	87,4 %	55	90,2 %	42	84,0 %	72	64,9 %	42	68,9 %	30	60,0 %
Pelkää	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	9	8,1 %	2	3,3 %	7	14,0 %
Hiljainen	8	7,2 %	3	4,9 %	5	10,0 %	10	9,0 %	4	6,6 %	6	12,0 %
Haukkuu	19	17,1 %	11	18,0 %	8	16,0 %	41	36,9 %	22	36,1 %	19	38,0 %
Hyppii	24	21,6 %	10	16,4 %	14	28,0 %	18	16,2 %	7	11,5 %	11	22,0 %
Eristäytyy	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %	3	2,7 %	0	0,0 %	3	6,0 %
Murisee	3	2,7 %	2	3,3 %	1	2,0 %	14	12,6 %	11	18,0 %	3	6,0 %
Voi purra	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %

Muu	5	4,5 %	2	3,3 %	3	6,0 %	14	12,6 %	9	14,5 %	5	10,0 %
-----	---	-------	---	-------	---	-------	----	--------	---	--------	---	--------

Omistajat kokevat (LIITE 3), että 46,8 %:lla bretagnenbasseteista käytöksessä on häiritseviä/ongelmallisia piirteitä sosiaalisissa tilanteissa. Omistajien mukaan näitä piirteitä on 49,2 %:lla uroksista ja 44,0 %:lla nartuista. Häiritsevimmäksi/ongelmallisimmaksi käytökseksi ihmisiä kohdatessa (TAULUKKO 19) koetaan koiran hyppiminen ja muita koiria kohdatessa (TAULUKKO 20) haukkuminen ja muriseminen. Muita häiritseviksi/ongelmallisiksi koettuja käyttäytymistapoja esiintyy muutamilla tai yksittäisillä koirilla.

Taulukko 19: Omistajien kokema häiritsevä/ongelmallinen käytös koiran kohdatessa aikuisia ja lapsia. Mikäli sukupuolten välinen ero on yli 5 %, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Aikuiset						Lapset					
	Yhteensä		Urokset		Nartut		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Hyp pimi nen	19	17,1 %	13	21,3 %	6	12,0 %	24	21,6 %	15	24,6 %	9	18,0 %
Hau kku min en	3	2,7 %	1	1,6 %	2	4,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Inno kkuu s	2	1,8 %	0	0,0 %	2	4,0 %	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Pelk ääm inen	2	1,8 %	1	1,6 %	1	2,0 %	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Vetä ytym inen	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Vara utu min en	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Nuol emi nen	1	0,9 %	1	0,0 %	0	0,0 %	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Rieh umi nen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %

Taulukko 20. Omistajien kokema häiritsevä/ongelmallinen käytös koiran kohdatessa muita koiria.

Mikäli sukupuolten välinen ero on 5 % tai enemmän, on se merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Muut koirat					
	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N

Haukkuminen	19	17,1 %	11	18,0 %	7	14,0 %
Muriseminen	7	6,3 %	6	9,8 %	1	2,0 %
Pelkääminen	4	3,6 %	1	1,6 %	3	6,0 %
Rähiseminen	3	2,7 %	2	3,3 %	1	2,0 %
Varautuminen	2	1,8 %	0	0,0 %	2	4,0 %
Arkuus	2	1,8 %	0	0,0 %	2	4,0 %
Vihaisuus	2	1,8 %	2	3,3 %	0	0,0 %
Hyökkääminen	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Innokkuus	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Alistuminen	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Halu dominoida	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Hyppiminen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Maahanmeneminen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Vetäminen ja toisen ympärillä pyöriminen	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %

Alankomaissa vuonna 2012 tehdyssä kyselyssä esitettiin kysymyksiä myös koiran käytökseen liittyen. 28,9 % bretagnenbassettien omistajista kokee koirallaan olevan merkkejä ongelmakäytöksestä sosiaalisissa tilanteissa. Tämä ilmenee haukkumisena, pelkäämisena, murisemisena, puremisena ja epäystävällisyytenä. Taulukkoon 21 on koottu yhteenveto Alankomaissa tehdyssä kyselyssä esiin tulleesta ongelmakäyttäytymisestä.

Taulukko 21. Alankomaissa vuonna 2012 tehdyn kyselyn mukaan omistajien kokemus koiran ongelmakäyttäytymisestä sosiaalisissa tilanteissa.

	Alankomaat 2012	
	tuttuja	vieraita
koiran kohdatessa aikuisia	5,0 %	8,7 %
koiran kohdatessa lapsia	1,4 %	4,6 %
koiran kohdatessa muita koiria	7,7 %	24,4 %

Pelot ja ääniherkkyys bretagnenbasseteilla

Omistajien mukaan (LIITE 3) 18,9 %:lla bretagnenbasseteista esiintyy ääniherkkyttä (TAULUKKO 22). Näistä valtaosalla (TAULUKKO 23) ääniin liittyvät pelot johtuvat ilotulituksesta ja ukkosesta. Lisäksi bretagnenbasseteilla esiintyy pelkoja tilanteissa, joissa on kovia ja/tai yllättäviä ääniä. Yhdessäkään vastauksessa koiran ei kerrottu pelkäävän ampumista. Kolmen vastauksen kohdalla oli erikseen mainittu, että vaikka koira pelkää ilotulitusta, se ei pelkää laukauksia.

Taulukko 22: Bretagnenbassettien ääniherkkyys omistajien kokemusten pohjalta. Jos sukupuolten välinen ero on yli 5 %, se on merkitty taulukkoon lihavoituna.

	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Koira pelkää kovia ääniä	21	18,9 %	9	14,8 %	12	24,0 %
Koira ei pelkää kovia ääniä	88	79,3 %	52	85,2 %	36	72,0 %

Taulukko 23: Äänet, jotka aiheuttavat pelkoja bretagnenbasseteilla omistajien mukaan.

	Yhteensä	Urokset	Nartut
	kpl	kpl	kpl
Ilotulitus/uusivuosi	16	6	10
Ukkonen	4	2	2
Kovat pamahdukset/ jysähdykset	2	0	2
Yllättävät tilanteet / äänet	2	1	1
Huutaminen	1	0	1
Kovaaääniset autot	1	1	0
Mattojen tamppaaminen	1	1	0
YHT.	27	11	16

Omistajien mukaan (LIITE 3) mukaan yksittäisillä koirilla esiintyy pelkoja sosiaalisissa tilanteissa (TAULUKOT 16 – 18). Sitä esiintyy pääasiassa tilanteissa, joissa koira kohtaa vieraita aikuisia (4,5 %) tai vieraita koiria (8,1 %).

Ikään liittyvät käytöshäiriöt bretagnenbasseteilla

Omistajille suunnatun kyselyn (LIITE 3) mukaan rodussa ei esiinny ikään liittyviä käytöshäiriöitä. Omistajien kokemuksen mukaan bretagnenbassetit usein rauhoittuvat iän myötä (15,3 %). Kolmella koiralla on omistajien mukaan ollut dementian oireita. Yhdellä kuulu on alkanut heikentyä 8 vuoden iässä. Kahden muun kohdalla oireita ei ole eritelty, mutta niiden on ilmoitettu alkaneen 12- ja 14-vuoden iässä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa bretagnenbassettien käyttäytymiseen

Omistajien mukaan (LIITE 3) bretagnenbasseteilla ei ole sellaisia rakenteellisia tai terveydellisiä seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa käytökseen. Yhden koiran kohdalla omistaja kommentoi, että koiran aggressiivinen käytös muita koiria kohtaan saattoi johtua Cushingin taudista. Diagnoosin ja lääkityksen myötä koiran aggressiivisuus on vähentynyt.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Bretagnenbassettien omistajista 46,8 % kokee koiran käytöksessä olevan ongelmallisia piirteitä sosiaalisissa tilanteissa. Näistä suurin osa liittyy hyppimiseen kohdattaessa ihmisiä sekä haukkumiseen ja murisemiseen kohdattaessa muita koiria. Päivittäisessä elämässä koiran käytöksessä on omistajien mukaan ongelmallisia piirteitä 19,8 % bretagnenbasseteista. Suurimmiksi ongelmiksi koetaan herkkähaukkuisuus ja itsepäisyys.

Jalostukseen tulee valita koiria, jotka ovat luonteeltaan ja käytökseltään rodunomaisia, eikä niillä ole arkielämää haittaavia sosiaalisten tilanteiden ongelmia (esim. arkuus). Rodulle ominaisiakaan piirteitä (itsepäisyys) ylikorostuneina ei tule vahvistaa jalostuksella. Koirien tulee sopeutua yhteiskuntaan missä ne elävät. Jalostukseen käytettävän koiran sosiaalista käyttäytymistä voi testata esimerkiksi Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksessa, jossa koira kohtaa vieraita ihmisiä ja koiria. Sosiaaliin tilanteisiin liittyvä arkuus on periytyvä ominaisuus (periytymisasteet suurialkohtalaisia), joten tällaisia koiria ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Jos jalostukseen valitaan koira, jolla tällaista ongelmallista käytöstä esiintyy, tulee yhdistelmän toisena osapuolena olla koira, jolla näitä ongelmia ei esiinny.

Selvästi arkaa tai aggressiivista koira ei saa käyttää jalostukseen. Myöskään pelokkaiden koirien jalostuskäyttöä ei suositella. Ääniherkkyys on yksi arkuuden muoto ja kahta ääniherkkää koira ei tulisi yhdistää, vaikka ääniherkkyys liittyisikin ukkoseen tai ilotulitukseen. Jalostukseen käytettävältä koiralta olisikin hyvä testata sen reagointi koviin ääniin. Jos koiralla on pelkoja useita kovia ääniä kohtaan, sitä ei tulisi käyttää jalostukseen.

Voimakkaasta eroahdistuksesta kärsivää koira ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Erityisesti, jos koiralla esiintyy eroahdistuksen lisäksi muuta ahdistuneisuutta.

Rotuun kuuluvista piirteistä ja rodun luonteesta on hyvä kertoa pennun ostajille mahdollisimman tarkkaan, jotta rodulle ominaiset käyttäytymismallit eivät tule yllätyksenä. Ostajien olisi tiedettävä mahdollisimman hyvin millaisen rodun edustajaa ovat hankkimassa.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rotu ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Tiedot rodussa esiintyvistä sairauksista ja vioista pohjautuvat Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän sekä Suomen Bassetkerhon terveyspankin tietoihin, bretagnenbassettien omistajille ja kasvattajille tehtyjen kyselyiden vastauksiin, Alankomaiden ja Ruotsin rotujärjestöjen sekä Iso-Britannian kennelliiton julkaisuissa oleviin tietoihin.

Taulukkoon 24 on koottu bretagnenbassettien omistajille Alankomaissa, Iso-Britanniassa, Ruotsissa ja Suomessa tehdyissä kyselyissä esille nousseita terveysongelmia sekä vertailtu niitä maiden välillä. Kaikilta osin maiden kyselyt ja niiden vastauksista tehdyt yhteenvedot eivät ole täysin vertailukelpoisia. Esimerkiksi Suomessa, Ruotsissa ja Iso-Britanniassa ei ole kartoitettu Alankomaita vastaavalla tavalla ihon ja turkin ongelmia. Ruotsissa ja Alankomaissa oli kysytty ruuansulatuselimistöön liittyen koiran herkkä vatsaisuudesta. Molemmissa maissa tähän on sisällytetty koiran herkkyys ripuliin, oksenteluun, huonoon ruokahaluun sekä mahakatarri ja suolistotulehdukset. Alankomaissa ja Iso-Britanniassa on tarkasteltu yhtenä kokonaisuutena lisääntymiseen ja sukuelimiin liittyviä vaivoja. Tähän on sisällytetty muun muassa kohtutulehdus, valeraskaus, piilokives ja eturauhastulehdus.

Taulukko 24: Bretagnenbasseteilla ilmenneiden sairauksien ja rakenteellisten vikojen vertailua.

Lähteet: Omistajille suunnattujen kyselyiden yhteenvedot Suomesta, Alankomaista, Iso-Britanniasta ja Ruotsista.

		Suomi 2016	Alankomaat 2001 2012	Iso-Britannia 2004 2014	Ruotsi 2006	
Allergiat ja atopia <i>Allergia (ihon ja turkin ongelmat, joista allergiasta johtuvia) (krooninen kutina)</i>	9,0 %	(9,5 %)	9,1 % (15,7 %) (55 %)	2,38 % (3,57 %)	4,08 % (4,08 %)	3,8 %
Epilepsia <i>(neurologiset vaivat, sis. epilepsian)</i>	3,6 %	8,2 %	3,6 %	(3,57 %)	2,04 %	1,0-2,0 %
Häntämutka	9,0 %	1,8 %	0,7 %			
Kystat ihossa					8,16 %	
Napatyrä	5,4 %				2,04 %	4,8 %
Purentavirheet ja hammaspuutokset <i>purentavirheet hammaspuutokset</i>	7,2 % 5,4 % 1,8 %	1,8 %	2,6 %			4,8 %

Raajojen ongelmat eturaajojen mutkat ja kiertymät Radius Curvus Ulnan kasvuhäiriö lonkkavika patellaluksaatio (luuston ongelmat)	50,4 % 0,9 %	7,1 % 0,8 % 2,9 %	8,0 % 2,6 %	(3,57 %)	2,04 %	1,0-2,0 %
Rasvapatti					14,29 %	
Ruuansulatusjärjestelmän vaivat / "herkkä vatsa" närästys (usein toistuva) suolistotulehdus	3,6 % 7,2 %	7,4 %	6,6 %	1,19 %	6,12 %	5,8 %
Sukupuoliteon ongelmat valeraskaus (tarvinnut eläinlääkärin apua) kohtutulehdus piilokives eturauhastulehdus	14,0 % 3,6 % 4,9 % 2,7 %	4,7 % 1,8 %	8,8 %	8,33 %		1,8 %
Tulehdukselliset korvatulehdus silmätulehdus (korviin ja kuuloon liittyvät vaivat) (silmiin liittyvät vaivat)	23,4 % 10,8 %	(5,8 %)	(6,2 %)	(5,95 %) (4,76 %)	8,16 % 2,04 %	10,0 %

Silmäsairaudet

Suomen Bassetkerhon jalostusohjeen mukaan jalostukseen käytettävät bassetit tulee

olla tarkastettu perinnöllisten silmäsairauksien varalta ja terveeksi todettu vakavien perinnöllisten sairauksien osalta (GRD, TRD, HC, PRA ja glaukooma). Rodulle on olemassa POAG-geenitesti, jota **jalostusohjeessa suositellaan** jalostukseen käytettäviltä koirilta.

Bretagnenbasseteille tehdyissä silmätutkimuksissa on löytynyt yksittäisiä, pääosin lieviä silmäsairauksia (TAULUKKO 25). Lisäksi omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) ja Bassetkerhon terveyspankin mukaan bretagnenbasseteilla on todettu kirsikkasilmä (5 kpl), distichiasis (1 kpl), irisdysplasia (1 kpl) ja uveiitti (1 kpl). Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä yhden koiran tietoihin on kirjattu glaukooma.

Taulukko 25: Silmätarkastustulokset vuosilta 2008 – 2017

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	137	105
Muu sarveiskalvosairaus, todettu	2	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	1	1
RD, multifokaali, todettu	1	1
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	2	2
Silmämuutosten vakavuus, lievä	2	2
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, fibrae latae todettu	1	1
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, laminae todettu	2	2
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, oclusio todettu	3	1
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, terve	23	21

Taulukko 25: Silmätarkastustulokset vuosilta 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Distichiasis, todettu	1	1
Distichiasis/Ektooppinen cilia, todettu	2	2
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	108	86
ICAA kammiokulman poikkeavuus, ei todettu	38	37
ICAA kammiokulman poikkeavuus, lievä	5	5

Muu sarveiskalvosairaus, todettu	1	1
PPM, iris-iris, todettu	1	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	3	3
RD, multifokaali, todettu	2	2
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	2	2
Silmämuutosten vakavuus, lievä	3	3
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, fibrae latae todettu	1	1
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, laminae todettu	2	2
Silmätarkastus ja gonioskopiatutkimus, terve	21	20

GLAUKOOMA

Glaukooma eli silmänpainetauti on yksi yleisimmistä koirilla esiintyvistä silmänsairauksista ja sitä esiintyy useissa eri roduista, joissa suurimmalla osalla geneettistä syytä ei ole toistaiseksi löydetty. Primaarinen eli perinnöllinen glaukooma jaetaan kahteen eri tyyppiin: avokulmaglaukoomaan (POAG) ja sulkukulmaglaukoomaan (PCAG), joita molempia on todettu bretagnenbasseteilla. Huomioitaessa kaikki koirarodut, sulkukulmaglaukooma on yleisempi. Avokulmaglaukooma on harvinaisempi ja sitä esiintyy erityisesti tietyissä roduissa, joista osassa (mm. bretagnenbassetti, petit basset griffon vendeen ja basset hound) sitä aiheuttavia geenivirheitä on tunnistettu ja niihin on kehitetty geenitestejä.

Tyypillisiä glaukooman oireita ovat silmän punoitus, kutina, siristely, vetistys, sameus, pupillien erikokoisuus ja laajentuminen sekä näköongelmat. Pitkälle edenneissä tapauksissa silmämuna on suurentunut ja täysin sokea. Kohonnut silmänpaine aiheuttaa koiralle kipua, mikä voi näkyä koiran käytöksessä silmien tai pään hankaamisena sekä aggressiivisuutena.

Mitä aikaisemmassa vaiheessa silmänpaineiden kohoaminen todetaan, sitä parempi ennuste silmän näkökyvyn säilyttämiseksi on. Niinpä koiralle, jolla on ICAA- tai POAG-diagnosi, suositellaan vuosittaista tonometriaa eli silmänpaineiden mittaamista. Näin silmänpaineiden nousu voidaan havaita ja lääkitys aloittaa ennen kuin koira alkaa oireilla.

Tärkeimmät tavoitteet glaukooman hoidossa ovat kivun poisto ja silmänpaineen alentaminen. Silmänpainetta voidaan pyrkiä pienentämään lääkityksellä tai kirurgisilla toimenpiteillä. Koiran silmä voidaan myös poistaa tai asettaa sille silmänsisäinen proteesi, erityisesti niissä tapauksissa, kun silmä on sokea ja kipeä, eikä lääkehoidolla ole vastetta.

ICAA

(Aiemmin pektinaattiligamenttidysplasia PLD)

Gonioskopiatutkimuksessa eli kammiokulman täyhystyksessä arvioidaan silmän

värikalvon ja sarveiskalvon kulmauksessa sijaitsevan etukammiokulman sekä sen syvennyksessä olevan kampamaisen pektinaattiligamentin rakennetta. ICAA:ssa (iridocorneal angle abnormality = kammiokulman epänormaali rakenne) pektinaattiligamentin rakenne ja/tai kammiokulman leveys on poikkeava, mikä estää tai häiritsee kammionesteen normaalia virtausta aiheuttaen silmänpaineen nousua.

Mitä vakavampia kammiokulman muutokset ovat, sitä todennäköisemmin koira sairastuu jossain vaiheessa elämäänsä sulkukulmaglaukoomaan (PCAG). Koska kammiokulman tila kehittyy iän myötä, ECVO (European College of Veterinary Ophthalmologists) suosittelee gonioskopiatutkimuksen tekoa 3 vuoden välein: 1, 4 ja 7 vuotiaana.

Jalostustoimikunnalla on tiedossa yksittäisiä suomalaisia bretagnenbassetteja, joilla on gonioskopiatutkimuksessa todettu kammiokulman epänormaali rakenne.

Koiraa, jonka ICAA aste on merkitty vakavaksi, ei tule käyttää jalostukseen. Mikäli ICAA on asteeltaan lievä tai kohtalainen, koiraa voi käyttää harkitusti jalostukseen kumppanin ollessa gonioskopiatutkittu ja terve.

POAG

POAG:ssa (primary open-angle glaucoma) eli primaarisessa avokulmaglaukoomassa silmän etukammiokulma on rakenteeltaan normaali eikä sairautta voida diagnosoida silmätutkimusten yhteydessä. Avoimesta kammiokulmasta huolimatta kammioneste poistuu silmästä liian hitaasti ja paine silmän sisällä nousee. POAG:aa sairastavan koiran silmänpaineet voivat olla normaalia korkeampia jo vuoden iässä, mutta ensimmäiset oireet havaitaan yleensä 2 – 5 vuoden iässä.

Bretagnenbassettien POAG:aa aiheuttava geenivirhe on löydetty samasta *ADAMTS17*-geenistä kuin basset houndeilla ja petit basset griffon vendeeneillä. Kullakin näistä roduista se esiintyy kuitenkin eri kohdassa geeniä ja tällä hetkellä ei ole tiedossa muita rotuja, joilla näitä samoja muutoksia esiintyy.

Bretagnenbassettien avokulmaglaukooman on todettu periytyvän autosomaalisesti ja resessiivisesti eli ollakseen geneettisesti sairas, koiran tulee saada kyseinen geenivirhe molemmilta vanhemmiltaan (TAULUKKO 26). Geneettisesti terve ja kantaja eivät voi sairastua avokulmaglaukoomaan. Geneettisesti sairaskaan koira ei välttämättä ennätä sairastua elämänsä aikana, eli sen silmänpaineet eivät pääse nousemaan oireita aiheuttavalle korkeudelle, mutta riski siihen on suurentunut.

Taulukko 26: POAG periytyminen.

Bretagnenbasseteilla POAG:an on todettu kehittyvän huomaamattomasti ja lievillä kliinisillä merkeillä (silmiin punoitus ym.) ja tyypillisesti se havaitaan vasta siinä vaiheessa, kun koira on jo osittain sokeutunut. Bretagnenbassettien POAG:an on todettu tulevan esiin tyypillisesti keski-iässä ($68,33 \pm 12,66$ kuukautta).

Jalostustoimikunnalla ei ole tällä hetkellä tiedossa yhtään suomalaista bretagnenbassettia, jolla olisi diagnosoitu avokulmaglaukooma. POAG-listalla on kolme geenitestattua bretagnenbassettia, joista kaksi on terveitä ja yksi kantaja. Maailmalta saadun tiedon mukaan avokulmaglaukoomaa on esiintynyt ainakin USA:ssa ja Norjassa.

Amerikan Kennel Clubin mukaan rodun yleisin vaiva maassa on POAG.

Bretagnenbasseteille on olemassa POAG-geenitesti (Laboklin GmbH & Co.KG sekä MyDogDNA). Tällä hetkellä geenitestiä ei vaadita jalostukseen käytettäviltä bretagnenbasseteilta, **mutta sitä suositellaan yhdistyksen jalostusohjeessa**. Mikäli jalostustoimikunnan tietoon tulee sairauden runsas tai lisääntynyt esiintyminen rodussa, asia käsitellään uudestaan. Geneettisesti sairasta koiraa ei tule käyttää jalostukseen, geneettisesti kantajan voi yhdistää terveen koiran kanssa.

Epilepsia

Epilepsia on yleisin koirien neurologinen sairaus ja se johtuu aivojen sähköisen toiminnan häiriöistä. Kohtaustyyppejä on erilaisia (yleistynyt, paikallinen, poissaolo) ja samankin koiran kohtaukset voivat poiketa toisistaan merkittävästi. Kohtaukset kestävät yleensä muutamista sekunneista minuutteihin. Status epilepticus on tila, jossa uusi kohtaus alkaa ennen kuin koira on palautunut edellisestä tai yksittäinen kohtaus jatkuu pitkään. Koira ei välttämättä selviä status epilepticus tilasta.

Epilepsia diagnosoidaan sulkemalla pois muut kouristuksia aiheuttavat sairaudet veri- ja virtsakokeilla sekä neurologisilla tutkimuksilla. Jos koiran kohtauksille ei löydetä muuta syytä (esimerkiksi aineenvaihdunnan sairaus tai muu aivojen sairaus), diagnoosina on epilepsia. Epilepsiaa ei voi parantaa, mutta sitä pyritään lievittämään lääkityksellä, joka jatkuu yleensä koko koiran eliniän. Eläinlääkäri tekee päätöksen lääkityksen aloittamisesta koiran epilepsiakohtausten esiintymistiheyden ja niiden luonteen pohjalta. Osa koirista ei tarvitse lääkitystä, osalla lääkitys poistaa kohtaukset kokonaan, osa saa kohtauksia harvakseltaan ja ne ovat mahdollisesti lievempiä ja lyhempiä kuin ennen lääkitystä. Osalla rajuja kohtauksia tulee lääkityksestä huolimatta.

Epilepsia-kohtausten laukaisevat tekijät ovat yksilöllisiä, mutta yleisimmin niitä ovat kirkkaat valot, kovat äänet, kuume, väsymys, hormonaaliset tekijät, lääkkeet tai koiraa stressaava tilanne. Epilepsiaan sairastuneista koirista noin 60 % on uroksia. Tästä syystä urosten hormonitoiminnan oletetaan altistavan koiraa sairauden puhkeamiselle.

Lievä tai lääkityksellä hallinnassa oleva epilepsia ei välttämättä vaikuta koiran elämänlaatuun, toisin kuin rajuja ja hallitsemattomia kohtauksia saavalla. Epilepsiaan sairastuneen koiran metsästyskäyttöä on syytä miettiä tarkkaan, sillä metsästystilanteissa voi olla sellaisia aistiärsyksiä, jotka voivat laukaista koiralla kohtauksen.

Bretagnenbasseteilla esiintyy epilepsiaa, joka alankomaalaisten genetiikan asiantuntijoiden mukaan on perinnöllistä. AHT (Animal Health Trust) pyrkii selvittämään epilepsian periytymismekanismien ja mahdollisuuksien mukaan kehittämään siihen geenitestin. AHT onkin kiinnostunut saamaan näytteitä epilepsiaan sairastuneilta bretagnenbasseteilta.

Alankomaiden fauve de bretagne clubilla on epilepsiaan sairastuneista bretagnenbasseteista tietokanta, jossa on alankomaalaisten lisäksi tietoja ainakin ranskalaisista, ruotsalaisista, tanskalaisista ja suomalaisista bretagnenbasseteista. Verrattaessa Alankomaista saatuja tietoja Ranskan avaamaan jalostustietokantaan (erityisesti Suomeen tuotujen koirien osalta), vaikuttaa siltä, että koiran kuin koiran takaa

löytyy jossain vaiheessa epilepsiaan sairastuneen koiran vanhempia. Osa tällaisista oletetuista epilepsian kantajista ja/tai niiden jälkeläisistä on ollut runsaassa jalostuskäytössä.

Alankomaista saatujen tietojen mukaan epilepsia voisi olla suurempikin ongelma suomalaisessa bretagnenbassettikannassa, sillä suomalaisten bretagnenbassettien sukujuurista löytyy linjoja, joissa epilepsiaa esiintyy. Omistajille tehdyn kyselyn (LIITE 3) mukaan 3,6 % bretagnenbasseteista sairastaa epilepsiaa. Yhdistettäessä kyselyn, terveyspankin ja jalostustietojärjestelmän tiedot, saadaan tieto seitsemästä suomalaisesta epilepsiaan sairastuneesta bretagnenbasseteista. Näistä kolme on sairastunut yli 7-vuotiaana, muut neljä 10 kuukauden ja 3,5 vuoden välillä. Kaksi suomalaista bretagnenbassetia on jouduttu lopettamaan epilepsian takia.

Sekä Alankomaista että Suomesta saatujen tietojen mukaan epilepsiaa esiintyy enemmän uroksilla. Alankomaissa vuonna 2012 tehdyn kyselyn mukaan 9 urosta ja 1 narttu on sairastunut epilepsiaan (syntyneet vuosina 2005 – 2009). Suomessa tiedossa olevista epileptikoista 6 on uroksia ja 1 narttu.

Iso-Britanniassa epileptikkoja oli kyselyn (2014) mukaan 2,04 % ja Ruotsissa (2006) 1 -2 % (TAULUKKO 24). Alankomaissa epileptikkoja oli vuoden 2001 kyselyssä 8,2 % ja vuoden 2012 kyselyssä 3,6 %. Ensimmäisen kyselyn jälkeen he pyrkivät vähentämään epilepsian määrää käyttämällä epilepsiatietokantaa, laajentamalla jalostuspohjaa, vähentämällä sisäsiitosta sekä rajaamalla jälkeläismääriä.

Suomen Kennelliiton ohjeen mukaan epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen, samaa yhdistelmää ei tule uusia eikä sellaisia riskilinjooja tule yhdistää, joiden tiedetään tuottaneen epilepsiaan sairastuneita jälkeläisiä. Suomen Bassetkerhon jalostustoimikunta on suositellut epilepsiaan sairastuneen bassetin vanhempien ja täyssisarusten poistamista jalostuskäytöstä, koska rotujen epilepsian periytymismekanismeista ei ole tietoa.

Korvatulehdukset

Bretagnenbassettien omistajien vastauksissa (LIITE 3, TAULUKKO 24) tuli esille korvatulehdusten suuri määrä rodussa, lähes joka neljännellä (23,4 %) bretagnenbassetilla on ollut korvatulehdus. Noin puolelle näistä korvatulehdus on ollut yksittäinen (TAULUKKO 27), mutta lähes joka kolmannelle korvatulehduksen sairastaneella koiralla on ollut muitakin tulehduksia (useimmiten silmä- tai suolistotulehdus). Anaalirauhas-, eturauhas- ja kohtutulehdukset on jätetty huomioimatta tässä vertailussa, koska niiden ei pitäisi olla allergista alkuperää. Sen sijaan toistuvat/ krooniset korvatulehdukset voivat olla merkki allergiasta tai atopiasta.

Taulukko 27. Korvatulehdusten esiintyminen bretagnenbasseteilla omistajien mukaan.

Korvatulehdus, joilla	26	
yksi korvatulehdus	15	57,7 %
kaksi korvatulehdusta	1	3,8 %
useita korvatulehduksia	9	34,6 %
Muitakin tulehduksia	8	30,8 %

Koiran korvatulehdus on yleisimpiä koiralla esiintyvistä sairauksista. Tämä johtuu osaltaan koiran korvan rakenteesta. Koiran korvakäytävä on L-kirjaimen muotoinen ja ”mutkan taakse” kertyy helposti likaa ja kosteutta. Riippuvat korvat, kuten bretagnenbasseteillakin, voivat altistaa korvatulehdukselle, sillä tällöin ilman kiertäminen korvassa estyy tai vaikeutuu ja olosuhteet (kosteus ja lämpö) muuttuvat bakteereiden ja hiivan kasvulle otollisemmiksi.

Korvatulehduksen voi aiheuttaa hiiva, bakteerit, vierasesine (esimerkiksi heinäsiemen) ja korvapunkki. Myös koiran omat karvat voivat kasvaa tukkimaan ja ärsyttämään korvakäytävää. Omistajilta saadun tiedon (LIITE 3) mukaan niillä bretagnenbasseteilla, joilla on normaalia runsaammin karvoja korvakäytävässä tai sen suulla, on esiintynyt muita enemmän korvatulehduksia. Korvatulehduksia esiintyi kaiken kaikkiaan 23,4 % bretagnenbasseteista ja runsaasti korvakarvoja omaavilla 41,7 %:lla. Korvatulehduksia sairastaneista bretagnenbasseteista 19,2 %:lla on runsaasti karvoja korvakäytävässä tai sen suulla. Näistä vain kahdella on ollut useampi korvatulehdus, muilla yksittäinen. Suoraa yhteyttä korvakarvojen runsauden ja korvatulehdusten välillä ei ole.

Korvatulehduksia voi ehkäistä tarkastamalla koiran korvat säännöllisesti ja puhdistamalla ne tarpeen mukaan tähän tarkoitettuilla liuoksilla. Vanupuikkoa ei tule käyttää, sillä sitä käyttämällä lika työntyy syvemmälle korvakäytävään. Mikäli toistuvat korvatulehdukset johtuvat allergiasta tai atopiasta, vähentää allergeenien välttäminen myös tulehduksia. Tällaisessa tapauksessa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Ruotsissa tehdyn kyselyn mukaan 10,0 %:lla ruotsalaisista bretagnenbasseteista on ollut korvatulehdus (TAULUKKO 24). Osalla näistä tulehdukset ovat toistuvia/kroonisia. Tarkemmin näitä tietoja ei ole esitelty. Iso-Britanniassa korvatulehduksia on ollut 8,16 %:lla vuoden 2014 kyselyssä.

Allergia ja atopia

Koiran allergiat voidaan jakaa neljään ryhmään: kirppuallergiaan, atopiaan eli ympäristöallergiaan, ruoka-aineallergiaan ja kontaktiallergiaan. Näistä Suomessa yleisin on atopia, joka on geneettisestä alttiudesta aiheutuva kutiseva ja tulehduksellinen allerginen ihosairaus. Perinnöllisyyden lisäksi sille on olemassa useita altistavia tekijöitä ja monella ulkoiset allergeenit (huone- ja varastopölypunkit, homeet, eläinten hilseet, siitepöly...) toimivat laukaisevana tekijänä oireiden alkamiselle. Oireet alkavat suurimmalla osalla 6 kuukauden – 3 vuoden iässä. Kaiken kaikkiaan joka kymmenennen koiran arvioidaan olevan allerginen ja allergisista koirista 2–30 % olisi ruoka-aineallergia. Iho-oireita saavista koirista 10 % arvioidaan olevan ruoka-aineallergikkoja.

Ensisijaisia atopian oireita ovat kutina ja ihon punoitus. Turkki voi olla hilseilevä, huonokuntoinen, ohut ja paikoitellen kalju. Kutinasta johtuen koira raapii ihoaan ja ajan kuluessa jatkuva/toistuva raapiminen saa ihon tummumaan ja paksunemaan. Raapiminen rikkoo ihon pintaa aiheuttaen siihen samalla vaurioita, joihin syntyy herkästi bakteeri- ja hiivatulehduksia. Tyypillisesti oireita esiintyy korvien, huulien, silmien, leuan, tassujen, jalkojen ja nivusten alueella. Toistuvat iho- ja/tai korvatulehdukset voivat olla merkki atopiasta.

Erityisesti atopian alkuvaiheessa oireet voivat olla kausittaisia ja tulla esiin tiettyinä

vuodenaikoina. Esimerkiksi siitepöly voi saada koiran oireilemaan ja kosteus tai märkyys voi pahentaa oireita. Atopiaan sairastuneen koiran oireet voivat olla myös jatkuvia ja niiden vakavuusaste voi muuttua iän mukana.

Atopia diagnosoidaan sulkemalla pois muut vaihtoehdot, kuten ruoka-aineallergia (eliminaatiodieetti), loissairaudet ja aineenvaihduntasairaudet. Lisäksi arvioidaan ovatko oireet ja taudinkulku tyypilliset atopialle. Allergiatestiä voidaan käyttää tukemaan allergiadiagnoosia, mutta testissä terveelläkin koiralla voi olla positiivisia tuloksia. Testeistä on kuitenkin apua, kun valitaan allergeenejä siedätyshoitoa varten.

Atopia ja allergia ovat elinikäisiä vaivoja, ja sen vuoksi myös niiden hoito on elinikäistä. Lähes poikkeuksetta kaikille koirille löytyy hoito, jolla sen vointi pysyy hyvänä. Hoito voi vaihdella eri vuodenaikoina ja oireiden vakavuusasteen muutosten mukaan. Eri hoitomuotojen yhdistelmät ovat osoittautuneet useilla koirilla toimivimmaksi ratkaisuksi. Hoitona voidaan käyttää allergeenien välttämistä, siedätyshoitoa ja lääkkeellistä hoitoa.

Atoopista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen

Bretagnenbassetien omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) mukaan 9,0 %:lla bretagnenbasseteista on todettu tai epäillä olevan allergiaa. Näistä viidellä on iho-oireita, kolmella silmäoireita, kahdella korvaoireita ja yhdellä suolisto-oireita. Yleisimmät allergeenit näiden vastausten perusteella on vehnä (4kpl) ja nautta (2kpl). Kahdella koiralla allergeeneja on todettu olevan runsaasti. Atopiaa rodussa ei omistajien mukaan esiinny.

Alankomaiden kyselyn (2012) mukaan allergiaa ja atopiaa esiintyy 9,1 %:lla bretagnenbasseteista (TAULUKKO 24). Iso-Britanniassa allergisia bretagnenbassetteja on ollut vuonna 2004 2,38 % ja vuonna 2014 4,08 %. Ruotsissa allergiaa esiintyy 3,8 %:lla.

Ulnan kasvuhäiriö, Radius Curvus, PCDUP

Bretagnenbassetti kuuluu niin sanottuihin kondrodystrofiin rotuihin. Rotua luotaessa se on pienennetty isommasta esi-isästään ja tähän prosessiin liittyy myös raajojen lyhentäminen. Raajojen lyhentämiseen voi liittyä kasvuhäiriöitä, joista johtuen eturaajat voivat taipua, kaareutua tai kääntyä alaosasta ulospäin. Tämä ominaisuus ei ole kovin korostunut bretagnenbasseteilla ja rotumääritelmän mukaan niillä tulisi olla suorat eturaajat. Tällaisista rakennevirheistä/kasvuhäiriöistä käytetään nimiä ulnan kasvuhäiriö, radius curvus ja PCDUP.

Kyynärvarressa on kaksi pitkää luuta, varttinäluu (radius) ja kyynärluu (ulna), ja näiden molemmissa päissä on rustosoluista muodostuvat kasvulevyt, joissa rusto muuttuu koiran kasvukaudella luukudokseksi. Kyynärvarren luuston kehitys riippuu siitä, miten hyvin näiden alueiden kasvunopeudet ovat tasapainossa toisiinsa nähden. Mikäli toisen kyynärvarrenluun kasvu hidastuu merkittävästi tai loppuu aikaisemmin, vaikuttaa se rinnakkaiseen luuhun, kyynärnivelseeseen ja ranteeseen. Raajojen virheasennot taas altistavat koiraa nivelrikolle ja kivuille.

Tavallisin kasvuvirhe on kyynärluun liian aikainen luutuminen. Kun varttinäluu jatkaa tämän jälkeen kasvuaan, muuttuvat luiden mittasuhteet epänormaaleiksi. Mikäli

värttinäluu on vain hieman pidempi, koiran ranne vääntyy kääntäen varpaat ulospäin. Värttinäluun jatkaessa kasvuun, luu ja sitä kautta koko raaja alkaa kaartumaan ja kiertymään. Pahimmillaan kyynärnivel voi mennä sijoiltaan.

Kyynärvarteen kohdistuvaa fyysistä traumaa pidetään suurimpana syynä kasvulevyn liian aikaiselle luutumiselle ja kyynärluun kasvun tyrehtymiselle. Muita syitä ovat kehityshäiriöt, kasvulevyn verenkierron häiriöt, metaboliset häiriöt, puutteet ravitsemuksessa sekä geneettiset syyt. Eturaajan kasvuhäiriötä voidaan hoitaa kirurgisesti.

Alankomaiden ja Iso-Britannian kyselyissä (TAULUKKO 24) ei ole erikseen määritelty Ulnan kasvuhäiriön/Radius Curvuksen/PCDUP:n osuutta raajojen/luuston ongelmista. Raajojen ongelmia on Alankomaissa (2012) 8,0 %:lla ja Iso-Britanniassa (2004) luuston ongelmia 3,57 %:lla. Ruotsissa Radius Curvuksen on todettu esiintyvät 1 – 2 % bretagnenbasseteista. Suomalaisille omistajille tehdyssä kyselyssä saatiin tieto yhdestä bretagnenbassetista (0,9 %), jolla on todettu ulnan kasvuhäiriö (LIITE 3). Kun tämän kyselyn ja Suomen Bassetkerhon terveystietojen tiedot yhdistetään, voidaan todeta kahdella bretagnenbassetilla diagnosoidun ulnan kasvuhäiriö.

Tällä hetkellä bretagnenbasseteilla ei ole jalostusrajoituksia eturaajojen suoruuden suhteen. Kasvattajien toivotaan kiinnittävän asiaan huomiota jalostuksessa.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Bretagnenbassettien kuolinsyitä on kirjattu niin vähän jalostustietojärjestelmään (TAULUKKO 28), ettei niiden pohjalta voi tehdä yleistyksiä koko rotua koskien. Jalostustietojärjestelmän mukaan yleisimmät kuolinsyyt ovat **vanhuus (32 kpl)**, **kasvainsairaudet (21 kpl)**, joissa maksan, munuaisten ja suoliston kasvaimet hieman korostuvat, **tapaturmat ja liikennevahingot (11 kpl)** sekä **sydänsairaudet (10 kpl)**. Kuolinsyytietojen perusteella yhtäkään bretagnenbassettia ei ole jouduttu lopettamaan aggressiivisuuden tai muun luonnehäiriön vuoksi.

Taulukko 28. Jalostustietojärjestelmään kirjatut kuolinsyyt.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä. Poimittu 7.5.2024.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Iho- ja korvasairaudet	11 vuotta 3 kuukautta	1
Kadonnut	2 vuotta 2 kuukautta	2
Kasvainsairaudet, syöpä		
- hermosto	12 vuotta 1 kuukautta	21
- ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain	11 vuotta 4 kuukautta	2
	12 vuotta 8 kuukautta	1
- maksa, munuaiset, suolisto	12 vuotta 7 kuukautta	6
- perna, sydän tai verisuonijärjestelmä	8 vuotta 1 kuukausi	1
	13 vuotta 6 kuukautta	2
- virtsarakko	10 vuotta 0 kuukautta	4
- muu kasvainsairaus	13 vuotta 5 kuukautta	5
- ei tarkennusta		
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 7 kuukautta	4
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	13 vuotta 8 kuukautta	10

Luusto- ja nivelsairaus - kyynärniveldysplasia ja nivelrikko - lonkkaniveldysplasia ja nivelrikko - ei tarkennusta	7 vuotta 8 kuukautta 9 vuotta 10 kuukautta 8 vuotta 3 kuukautta 6 vuotta 2 kuukautta	4 1 1 2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus - maksan vajaatoiminta - suoliston tukkiva vieras esine - muu maksan ja ruuansulatuskanavan sairaus - ei tarkennusta	9 vuotta 4 kuukautta 13 vuotta 9 kuukautta 7 vuotta 9 kuukautta 4 vuotta 3 kuukautta 11 vuotta 8 kuukautta	4 1 1 1 1
Muu sairaus, jota ei ole listalla - allerginen reaktio - epilepsia - munuaisvika - sisäinen verenvuoto	7 vuotta 4 kuukautta 1 vuotta 5 kuukautta 4 vuotta 8 kuukautta 11 vuotta 5 kuukautta 14 vuotta 6 kuukautta	5 1 2 1 1
Petovahinko	0 vuotta 4 kuukautta	1
Silmäsairaus (silmänpainetauti, glaukoma)	12 vuotta 10 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	10 vuotta 5 kuukautta	2
Sydänsairaus - sydämen läppävuoto, endokardoosi - sydänlihassairaus, kardiomyopatia - muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta - ei tarkennusta	10 vuotta 7 kuukautta 11 vuotta 2 kuukautta 12 vuotta 1 kuukautta 10 vuotta 4 kuukautta 9 vuotta 10 kuukautta	10 3 1 3 3
Tapaturma tai liikennevahinko	6 vuotta 7 kuukautta	11
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 10 kuukautta	32
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus - munuaisten vajaatoiminta - virtsan pidätyskyvyttömyys, inkontinenssi	9 vuotta 11 kuukautta 10 vuotta 2 kuukautta 9 vuotta 8 kuukautta	2 1 1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	10 vuotta 7 kuukautta	17
Kaikki yhteensä	11 vuotta 0 kuukautta	127

Rotumääritelmän mukaan bretagnenbassettien keski-ikä on 12 vuotta, mutta jalostustietojärjestelmään kirjattujen tietojen mukaan se olisi Suomessa 11 vuotta 0 kuukautta, vanhuuteen kuolleilla 13 vuotta 10 kuukautta. Vanhuuteen kuolleista vanhimaksi on elänyt Vainukorven Bobinpoika, joka saavutti 17 vuoden 5 kuukauden iän.

Omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) pohjalta bretagnenbassettien keskimääräinen elinikä on 10 vuotta 1 kuukausi, eli hieman matalampi kuin jalostustietojärjestelmän kautta laskettu tieto. Omistajien vastauksissa elinikä vaihteli 3 vuoden 11 kuukauden ja 15 vuoden 8 kuukauden välillä. Vastauksissa tuli edellä olevassa taulukossa olevien tietojen lisäksi seuraavat kuolinsyyt: epilepsia (3 vuotta 11 kuukautta), munuaiskasvain (11 vuotta 9 kuukautta), sydänsairaus (10 vuotta 10 kuukautta) ja vanhuus (15 vuotta 8 kuukautta).

4.3.4 Lisääntyminen

Bretagnenbassettien keskimääräinen pentuekoko

Vuosina 2008 – 2017 on rekisteröity 100 bretagnenbassettipentuetta, joissa pentueen koko on vaihdellut 1 ja 9 pennun välillä. Suurimmassa osassa pentuja on ollut 4 – 5 kappaletta (KAAVIO 3). Keskimääräinen pentuekoko on vaihdellut vuosittain 3,6 ja 5,4 pennun välillä (TAULUKKO 1) kymmenen vuoden keskiarvon ollessa 4,7 pentua pentuetta kohden. Vuonna 2012 keskimääräinen pentuekoko on ollut selkeästi poikkeavan pieni (3,6 pentua) muihin vuosiin verrattuna. Kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4) mukaan pentuekoon keskiarvo on ollut 4,7 pentua huomioitaessa vain elävänä syntyneet pennut. Kuolleena syntyneet pennut huomioiden koko on ollut keskimäärin 5,1 pentua.

Vuosina 2014 – 2023 syntyi 75 pentuetta, joissa pentue koko on vaihdellut 1 ja 9 pennun välillä. Eniten on ollut 6 pennun pentueita (KAAVIO 3). Keskimääräinen pentuekoko on vaihdellut 4,2 ja 6,2 pennun välillä (TAULUKKO 1) kymmenen vuoden keskiarvon ollessa 5,0.

Kaavio 3: Vuosina 2014 – 2023 syntyneiden bretagnenbassetti pentueiden pentuekoot.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Ongelmat bretagnenbassettien astutuksessa, tiineyden etenemisessä ja synnytyksessä

Kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4, TAULUKKO 29) perustella rodussa ei esiinny astumisvaikeuksia. 55 astutusta on tapahtunut luonnollisesti ja vain viidessä on tarvittu eläinlääkärin apua. Näistä kolmessa on haluttu varmistaa astumisen onnistuminen, yhdessä on käytetty ulkolaisen uroksen spermaa ja yhdessä pakastespermaa.

Luonnollisista astutuksista 87,3 % johti tiineyteen (TAULUKKO 29) ja keinosiemennetyistä 60,0 %. 31 narttua tiinehtyi kaiken kaikkiaan 50 kertaa ja yhdeksässä yrityksessä narttu jäi tyhjäksi. Näistä 7 oli luonnollisia astutuksia ja 2 keinosiemennyksiä. Kasvattajien antamien tietojen mukaan kahta narttua oli yritetty astuttaa useamman kerran siinä onnistumatta (toinen x2, toinen x3). Tämä nostaa

tyhjäksi jääneiden prosenttiosuutta muutamilla yksiköillä. Jos ko. narttujen kohdalla huomioidaan vain yksi astutus, joka ei johda tiineyteen, tyhjäksi jääneiden narttujen osuus on 10,0 %.

Taulukko 29: Bretagnenbassettien astutukset ja tiineydet kasvattajakyselyn vastausten pohjalta.

	kpl	%
Astutuksia yhteensä, joista	60	
luonnollisia	55	91,7 %
keinosiemennyksellä	5	8,3 %
tiineyteen johtaneita	51	85,0 %
tyhjäksi jääneitä	9	15,0 %
Luonnolliset astutukset, joista	55	
tiineyteen johtaneita	48	87,3 %
tyhjäksi jääneitä	7	12,7 %
Keinosiemennyksiä, joista	5	
tiineyteen johtaneita	3	60,0 %
tyhjäksi jääneitä	2	40,0 %

Kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4) mukaan 51 tiineydestä 49 johti synnytykseen (TAULUKKO 30). Kaksi raskautta meni kesken sen jälkeen, kun koira oli todettu ultraäänitutkimuksessa kantavaksi. Toisessa tapauksessa epäiltiin koiran herpesvirusta, toisessa oli käytetty pakastespermaa.

Taulukko 30: Bretagnenbassettien synnytykset kasvattajien vastausten mukaan.

	kpl	%
Raskauksia	51	
Synnytyksiä, joista	49	96,1 %
luonnollisia	39	79,6 %
leikattuja	10	20,4 %
Keskenmenoja	2	3,9 %

Synnytyksistä 39 tapahtui luonnollisesti ja kymmenessä päädyttiin keisarinleikkaukseen (TAULUKKO 30). Keisarinleikkaukseen päädyttiin (TAULUKKO 31) viidessä tapauksessa polttoheikkouden tai synnytyksen etenemättömyyden vuoksi. Näistä kahdessa kyseessä oli yhden pennun pentue ja kahdessa suuri pentue. Lopuissa keisarinleikkaukseen on päädytty poikittain tai jumissa olleen tai kuolleen pennun vuoksi.

Taulukko 31: Keisarinleikkaukseen johtaneet syyt kasvattajien vastausten mukaan.

	kpl	%
Polttoheikkous/synnytys ei etene	5	50,0 %
Pentu poikittain / jumissa	3	30,0 %
Kuollut pentu	2	20,0 %
Yhteensä	10	

Yhden nartun osalta kasvattaja on kommentoinut nartulla olevan ilmeisesti ahdas lantio,

sillä normaalikokoinen pentu ei mahtunut syntymään. Muiden narttujen kohdalla ei ole kommentoitu rakenteellisista vioista keisarinleikkauksien yhteydessä.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat bretagnenbassetinartuilla

Bretagnenbassettien kasvattajilta saatujen vastausten (LIITE 4) perusteella nartuilla ei ole ollut pentujen hoitamiseen liittyviä ongelmia. Kasvattajissa kuvailevat nartun hoitaneen pennut erinomaisesti/erittäin hyvin/hyvin, tunnollisesti ja itsenäisesti. Yksi nartuista on ollut vihainen pennuistaan.

Kaikkien 49 pentueen kohdalla nartut ovat imettäneet pentuja ja vain yhdessä pentueessa (7pentua) on tarvittu lisäksi maidonvastiketta kahdelle heikommalle pennulle. Yhden pentueen kohdalla (keisarinleikkauksella syntynyt) narttu ei ollut aluksi halukas imettämään pentuja, mutta kun pennut saatiin nisille, oli narttu lopulta hyvä ja tunnollinen emä.

Pentukuolleisuus bretagnenbasseteilla

Kasvattajien kyselyyn vastanneiden (LIITE 4) pentueisiin on syntynyt yhteensä 243 pentua, joista 226 elävänä ja 17 kuolleena (TAULUKKO 32). Kahdeksan kuolleena syntyneen pennun kohdalla kasvattajat ovat vastauksissaan kommentoineet syitä seuraavasti: yksi pentu oli kuollut raskauden aikana kohtuun, neljä oli kuollut synnytyksen aikana jäätyään jumiin synnytyskanavaan ja kolme näiden jumissa olleiden pentujen takana olleista ennättivät menehtyä ennen leikkausta tai olivat liian heikkoja selvitäkseen.

Taulukko 32: Bretagnenbassettien pentumäärät kasvattajilta saatujen tietojen mukaan.

	kpl	%
Pentuja yhteensä	243	
joista elävänä syntyneitä	226	93,0 %
joista kuolleina syntyneitä	17	7,0 %
joista ennen luovutusikää kuolleet	6	2,5 %

Ennen luovutusikää on kuollut/lopetettu 6 pentua. Kolmen pennun kohdalla kyse on ollut kehityshäiriöstä (alaleuan kehityshäiriö, keuhkojen luuston kehittymättömyys ja maksashuntti), jonka vuoksi ne on lopetettu. Kolmen muun kohdalla syytä ei ole mainittu.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Bretagnenbassetti kuuluu kondrodystrofisiin rotuihin, mistä johtuen eturaajoissa esiintyy käyryyttä. Tämän ominaisuuden ei kuitenkaan tulisi olla tällä rodulla kovin korostunut. Rotumäärittelyssä puhutaan suorista eturaajoista, mutta lievä käyryys/kiertyminen sallitaan rodun historiasta johtuen. Eturaajojen kiertyminen ja käyryys rasittaa niveliä ja voi aiheuttaa nivelrikkoa.

Kasvattajilta saatujen tietojen mukaan bretagnenbasseteilla ei esiinny lisääntymisongelmia aiheuttavia rakenteellisia vikoja. Yhden koiran osalta kasvattaja on kommentoinut, että nartulla on liian ahdas lantio, koska normaalikokoinen pentu ei mahdu syntymään.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Bretagnenbassetti on suhteellisen terve rotu, eikä se kuulu Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan. Terveyden kannalta rodun vakavin ongelma on epilepsia, jota omistajille tehdyn kyselyn ja jalostustoimikunnalle annettujen tietojen mukaan esiintyy Suomessa vähän. Näiden tietojen mukaan suomalaisissa bretagnenbasseteissa tiedetään olleen 7 epileptikkaa.

Lähes joka neljännellä (23,4 %) suomalaisella bretagnenbassetilla on ollut vähintään yksi korvatulehdus. Suurimmalla osalla näistä (61,5 %) korvatulehduksia on ollut 1 – 2 kpl. Noin kolmanneksella korvatulehduksen sairastaneista koirista on ollut useampi korvatulehdus (34,6 %) tai muita tulehduksia (30,8 %). Luppakorvat voivat altistaa bretagnenbassetteja korvatulehduksille, samoin osalla yksilöistä esiintyvä runsas karvoitus korvakäytävässä tai sen suulla. Toistuvat korvatulehdukset voivat olla merkki atopiasta, mitä omistajilta saatujen tietojen mukaan rodussa ei esiinny. Omistajien mukaan allergiaa esiintyy 9,0 %:lla.

Noin puolella (50,4 %) suomalaisista bretagnenbasseteista eturaajat eivät ole suorat. Etukäpälät kiertyvät ulospäin (38,7 %), eturaajat ovat käyrät (9,0 %) tai nämä molemmat esiintyvät yhdessä (2,7 %). Raajojen virheelliset asennot altistavat nivelrikolle, mitä omistajilta saatujen vastausten mukaan rodussa ei esiinny.

Kasvattajilta saatujen tietojen mukaan 15,0 % astutuksista narttu ei ole tiinehtynyt. Tässä joukossa on kaksi narttua, joita on yritetty astuttaa useamman kerran ilman, että narttu tulee tiineeksi. Astumisvaikeuksia ei ole ollut, mutta 8,3 % astutuksista on käytetty keinosiemennystä (3x varmistus, 1x ulkolaisen uroksen sperma, 1x pakastesperma).

Noin joka viides (20,4 %) bretagnenbassettipentueista on syntynyt keisarinleikkauksilla. Syiksi on kerrottu polttoheikkous tai huonosti etenevä synnytys (5kpl), jumissa tai poikittain oleva pentu (3kpl) ja kuollut pentu (2kpl). Yhden nartun osalta kasvattaja on kommentoinut nartulla olevan ilmeisesti ahdas lantio. Muilla synnytyksestä haittaavia rakenteellisia vikoja ei ole ollut. Kennelliiton jalostusstrategian mukaan koiraa, joka ei ensimmäisen pentueen kohdalla ole kyennyt synnyttämään luonnollisesti, ei tulisi käyttää jalostukseen uudelleen.

4.4. Ulkomuoto

Bretagnenbassetin ulkomuoto rotumääritelmän mukaan

Rotumääritelmän mukaisesti bretagnenbassetti on yleisvaikutelmaltaan pieni, tanakka, eloisa ja kokoonsa nähden nopea koira. Säkäkorkeudeltaan ne ovat 32 – 38 senttimetrisiä, kahden sentin poikkeama sallitaan muuten erinomaisilla yksilöillä. Paino vaihtelee 12 – 18 kg välillä. Bretagnenbassetti on huomattavan tarmokas ja erinomaisen kestävä. Liikkeissään se on eloisa.

Ranskalaiset painottavat hyvän ja rodunomaisen pään tärkeyttä rodun rakennetta käsittelevässä artikkelissa ”Tete et Corps du Fauve de Bretagne”. Heidän mukaansa on merkityksetöntä, miten koira on rakentunut, mikäli sen pää ei ole rodunomainen. Pään

anatomia vaikuttaa kehon muihin osiin aina raajoihin asti ja päässä esiintyvät rakenteelliset virheet voivat kertautua koiran vartalossa. Tasapainoinen pää tukee koiran liikettä.

Kallo-osa on rakenteeltaan melko pitkänomainen ja niskakyyhmy selkeä. Edestä katsottuna kallo on loivasti kaareva kaveten kohti kulmakaaria, jotka eivät ole kovin voimakkaat. Mittasuhteiltaan kallon leveys ohimoiden kohdalta mitattuna, kallon pituus niskakyyhmystä otsapenkereeseen ja kuonon pituus ovat yhtä pitkiä. Ranskalaisten mukaan hyvän kallonleveyden omaavalla koiralla on hyvä rintakehä.

Kuono-osan tulee olla sivusta katsottuna pitkänmallinen, päältäpäin katsottuna neliömäinen. Pitkänomaisuudella ei kuitenkaan tarkoiteta terävää tai kapeaa kuono-osaa. Myöskään lyhyt kuono-osa ei ole tyypillistä rodulle. Lyhyt kuono yhdistyy leveän kalloon ja raskaaseen luustoon. Liian pitkä kuono merkitsee usein pitkää, mutta kapeaa päätä. Kapeaa kuonoa ja kalloa pidetään merkinä pienestä päästä, kapeasta rintakehästä ja keveyestä rakenteesta.

Rotumääritelmän mukaan kirsun tulisi olla musta tai tummanruskea. Eteläisessä Ranskassa suositaan kuitenkin kirsun pigmentin puutetta eli punertavaa kirsua, vaikkakin osittainen (ns. butterfly nose) tai täydellinen pigmentin puute kirsussa on rotumääritelmän mukaan hylkäävä virhe. Juoksut tummentavat kirsuja ja joillakin koirilla kirsu on talvisin vaaleampi kuin kesällä. Sieraimet ovat hyvin auki, mikä on yhteydessä hyvään hajuaistiin.

Huulet peittävän alaleuan hyvin, mutta eivät saa olla liioitellut ja roikkuvat. Viikset eivät ole kovin runsaat. Huulissa tulee olla hyvä, tumma pigmentti.

Leuat ovat vahvat ja purenta on täydellinen ja säännöllinen leikkaava purenta. Eli yläleuan etuhampaat peittävät alaleuan etuhampaat tiiviisti. Lisäksi etuhampaat ovat kohtisuorassa leukoihin nähden. Tasapurenta sallitaan, samoin P1 hampaiden puuttuminen. Ylä- ja alapurenta ovat hylkääviä virheitä.

Silmät ovat väriltään kastanjanruskeat ja ilme eloisa. Liian vaaleat silmät ovat hylkäävä virhe. Ranskalaisten omistajien mukaan hyvin vaaleita silmiä tavataan aroilla koirilla. Silmät eivät ole ulkonevat tai syvällä sijaitsevat eikä vilkkuluomi ole näkyvissä. Silmäluomien reunoissa tulee olla hyvä, tumma pigmentti eli niin sanotut kajalit.

Korvat ovat kauniisti silmien tasolle kiinnittyneet ja juuri ja juuri kirsun kärkeen ulottuvat. Niiden tulee olla teräväkärkiset ja sisäänpäin kääntyneet. Korvien karva on pehmeämpää ja lyhempää kuin muualla rungossa.

Kaula on melko lyhyt ja lihaksikas. Se ei saa olla liian pitkä, sillä pää ja vartalo muodostavat melko tiiviin paketin. Kaulan tulee olla kuitenkin riittävän pitkä, jotta koira saa nenän maahan vaivattomasti. Kaula ja pää muodostavat yhdessä heilurin, joka tukee koiran liikkumista. Kaulan iho ei ole löysä, eikä siinä tule olla ylimääräistä ihoa.

Selkä on leveä ja bassetin seläksi lyhyt. Bretagnenbassetti on basset-roduista lyhytselkäisin, vain hieman korkeuttaan pidempi. Lanne on leveä ja lihaksikas. Sen tulisi olla lyhyt ja vahva, mutta joustava. Lanne ei saa olla kaareva. Selkä ja lanne muodostavat koiran ylälinjan ja sen tulee olla tiukka ja vaakasuora, se ei saa koskaan

olla notko. Lantion pitäisi jatkaa koiran ylälinjaa harmonisesti. Se ei saa olla korkeammalla kuin säkä eikä se saa laskea taaksepäin (viisto lantio).

Rintakehä on korkea ja leveä, ja sen tulee olla leveyttään korkeampi ja syvempi. Rintalasta on hieman kyynärpäiden alapuolella. Kylkiluut ovat melko kaarevat. Rintakehän alueella sijaitsee koiran sydän ja keuhkot, joiden toimiminen on oleellista metsästystä ajatellen. Niinpä hyvin rakentuneen, korkean ja leveän rintakehän omaavat koirat ovat todennäköisesti vahvoja ja kestäviä.

Alalinja on vain hieman koholla taaksepäin. Vatsaviivan ei pitäisi kohota eikä laskea. Sen tulee olla yhtenäinen linja, jossa kyljet ovat hieman ulompana suorasta linjasta.

Häntä on asennoltaan hieman sapelimainen, keskipitkä, tyvestä paksu, harjaskarvainen ja kärkeä kohti kapeneva. Ranskalaiset sanovat, että standardin mukaan häntää tulisi kannatella sirpin muodossa. Koska sirpit ovat erimuotoisia, on helppotajuisempaa sanoa hännän asennon muistuttavan sapelia. Häntä kiinnittyy korkealle ja jatkaa koiran ylälinjaa. Häntää tulee kannatella ylväästi, mutta se ei saa taipua selän päälle tai olla kippuralla. Koiran liikkussa häntä liikkuu iloisesti ja säännöllisesti puolelta toiselle. Häntämutka on hylkäävä virhe ja hännän nikamat eivät saa olla luutuneet kiinni toisiinsa.

Yleisvaikutelmaltaan eturaajat ovat hyväluustoiset. Niiden on oltava riittävän vahvat, sillä koiran painopiste sijaitsee niiden takana ja suurin osa koiran painosta on eturaajojen varassa. Lavat ovat viistot ja tiiviisti rintakehää myötäilevät. Kyynärpäät ovat rungon keskilinjan suuntaiset. Kyynärvarret ovat pystysuorat tai hieman sisäänpäin taipuneet. Välikämmenet ovat sivulta katsottuna hieman viistot, edestä katsottuna rungon keskilinjan suuntaiset tai hieman ulospäin kiertyneet. Lievä kyynärvarsien taipuminen ja kypälien ulospäin kiertyminen sallitaan, mutta ne eivät ole toivottavia piirteitä. Eturaajojen on kyettävä kannattelemaan koiran painoa ja mahdollistettava koiran juokseminen.

Takaraajat ovat hyvin lihaksikkaat, sopusuhtaiset ja takaa katsottuna yhdensuuntaiset. Reidet ovat pitkät ja lihaksikkaat, kintereet matalat ja kohtuullisesti kulmautuneet. Kintereet eivät saa olla ahtaat eivätkä ulospäin kiertyneet, koska ne johtavat nopeuden ja voiman ylälinjan kautta koko koiraan. Välijalat ovat pystysuorat. Jos ne ovat liian kaltevat, ovat kintereet usein tiukat.

Käpälät ovat tiiviit ja niiden tulisi olla tiiviisti maata vasten. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä ja kaareutuneet, ne eivät saa olla hajavarpaiset. Päkiät ovat lujat ja raajat osuvat maahan niiden välityksellä. Kynnet ovat vahvat ja niiden tulisi olla hyvin tummat merkinä hyvästä yleispigmentistä. Takaraajoissa ei ole kannuksia.

Lihasten tulee olla suht pyöreät ja selvästi erottuvat, mutta ei kuitenkaan liioitellut. Liian pyöreät lihakset tekevät koirasta raskasrakenteisen ja kömpelön.

Turkin tulee olla sään kestävä: tiivis ja riittävästi pohjavillaa. Karva on hyvin karkeaa, kuivaa ja melko lyhyttä, se ei saa olla villavaa tai kiharaa. Naaman karvat eivät saa olla liian pörröiset. Väriykseltään bretagnenbassetit ovat punaruskeita (fauven värisiä) aina kultaisesta vehnästä tiilenpunaiseen. Muutama musta karva selässä ja korvissa sallitaan. Rinnassa on joskus pieni valkoinen tähti, mikä ei ole toivottavaa. Nahka on melko paksua ja joustavaa.

Bretagnenbassettien ulkomuoto suhteessa rotumääritelmään

Bretagnenbassettien ulkomuoto ei ole täysin vakiintunut. Poikkeamia rotumääritelmän suhteen esiintyy niin koossa kuin värityksessä (liikaa mustaa tai valkoista väriä) sekä koiran rakenteessa. Syinä rodun ulkomuodon vakiintumattomuuteen pidetään Ranskassa avoimena olevia kantakirjoja sekä rodun historiassa tapahtuneita roturisteytyksiä.

Taulukkoon 33 on kerätty yhteenveto suomalaisten bretagnenbassettien ulkomuodosta omistajilta saatujen vastausten (LIITE 3) pohjalta. Huomion arvoisinta suhteessa rotumääritelmään on eturaajojen käyryys ja kypälien kiertyminen sekä pigmentin puute huulissa, silmäluomissa ja kirsiissa.

Taulukko 33: Bretagnenbassettien ulkoinen olemus suhteessa rotumääritelmään omistajien näkemysten mukaan.

Rotumääritelmän mukaiset tiedot on lihavoitu.

Koiran koko suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Rotumääritelmän mukainen	101	91,0 %	53	86,9 %	48	96,0 %
Korkeampi	3	2,7 %	3	4,9 %	0	0,0 %
Matalampi	4	3,6 %	3	4,9 %	1	2,0 %
Muu	2	1,8 %	2	3,3 %	0	0,0 %
Koiran väri suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Rotumääritelmän mukainen	90	81,1 %	49	80,3 %	41	82,0 %
Pieniä valkoisia alueita	13	11,7 %	8	13,1 %	5	10,0 %
Pieniä mustia alueita	6	5,4 %	3	4,9 %	3	6,0 %
Suuria mustia alueita	1	0,9 %	0	0,0 %	1	2,0 %
Pieniä mustia ja valkoisia alueita	1	0,9 %	1	1,6 %	0	0,0 %
Kirsun väri suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Musta	53	47,7 %	33	54,1 %	20	40,0 %
Ruskea	35	31,5 %	20	32,8 %	15	30,0 %
Punertava	13	11,7 %	2	3,3 %	11	22,0 %

Kaksiväri- en	11	9,9 %	6	9,8 %	5	10,0 %
Kajalien ja huulien pigmentti suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Silmien ympärillä	15	13,5 %	11	18,0 %	4	8,0 %
Huulissa	11	9,9 %	8	13,1 %	3	6,0 %
Molemmis- sa	52	46,8 %	25	41,0 %	27	54,0 %
En osaa sanoa	11	9,9 %	8	13,1 %	3	6,0 %
Muu	8	7,2 %	1	1,6 %	7	14,0 %
Koiran raajat suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Suorat	54	48,6 %	26	42,6 %	28	56,0 %
Raajassa/raajoissa mutka	10	9,0 %	5	8,2 %	5	10,0 %
Käpälä/käpälät kiertyvät ulospäin	43	38,7 %	27	44,3 %	16	32,0 %
Raajassa/raajoissa mutka ja käpälä/käpälät kiertyvät ulospäin	3	2,7 %	3	4,9 %	0	0,0 %
Koiran purenta suhteessa rotumääritelmään	Yhteensä		Urokset		Nartut	
	kpl	%	kpl	%/U	kpl	%/N
Leikkaava purenta	87	78,4 %	44	72,1 %	43	86,0 %
Tasapurenta	12	10,8 %	8	13,1 %	4	8,0 %
Yläpurenta	3	2,7 %	3	4,9 %	0	0,0 %
Alapurenta	3	2,7 %	2	3,3 %	1	2,0 %

Bretagnenbassetien näyttelykäynnit

Taulukossa 34 on yhteenveto bretagnenbassetien näyttelykäynneistä vuosilta 2008 – 2017. Tämän mukaan 91 % bretagnenbasseteista on ulkomuodoltaan erinomaisia (ERI) tai erittäin hyviä (EH). Vuosien 2014 – 2023 näyttelytulosten mukaan 92 % bretagnenbasseteista on ulkomuodoltaan erinomaisia (ERI) tai erittäin hyviä (EH).

Taulukko 34: Bretagnenbassetien näyttelykäynnit vuosina 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

	ERI		EH		H		T		EVA		HYL		yhteensä
Pentuluokka 7-9kk	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0
Juni-oriluokka	191	57 %	119	35 %	24	7 %	0	0 %	1	0 %	2	1 %	337
Nuortenluokka	127	65 %	58	30 %	10	5 %	1	1 %	0	0 %	0	0 %	196
Avoimenluokka	289	55 %	169	32 %	58	11 %	4	1 %	4	1 %	1	0 %	525
Käyttöluokka	53	56 %	31	33 %	9	9 %	0	0 %	0	0 %	2	2 %	95
Valiolookka	291	87 %	39	12 %	5	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	335
Veteäänluokka	158	87 %	17	9 %	5	3 %	0	0 %	1	1 %	1	1 %	182
Yhteensä	1109	66 %	433	26 %	111	7 %	5	0 %	6	0 %	6	0 %	1670

Ulkomuoto ja bretagnenbassetien käyttötarkoitus

Iso osa bretagnenbasseteista soveltuu rakenteeltaan käytettäväksi rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa eli metsästyksessä ja jäljestyksessä. Bretagnenbassetien tulee olla kestäviä, ketteriä ja sitkeitä ja näitä ominaisuuksia pyritään ylläpitämään rodunomaisella rakenteella. Lyhyesti voidaan sanoa, että kompakti runko on edellytys terveeseen koiraan, kaikkea liioittelua tulee välttää ja rotumääritelmän mittasuhteista tulee pitää kiinni.

Rodun käyttötarkoituksen ylläpitämisen kannalta merkittäviä, ja sitä kautta ulkomuotoarvostelussa ja jalostuksessa huomioitavia rakenteellisia poikkeamia rotumääritelmän suhteen ovat: raskarakenteisuus, kevytrakenteisuus ja litteärunkoisuus (ns. ”silhuettikoira”), pitkärunkoisuus ja raajojen virheet.

Bretagnenbassetti on rakenteeltaan tanakka. Liiallista tanakkuutta eli raskasta runkoa tulee kuitenkin välttää. Tällaiset koirat ovat rotumääritelmään nähden liian massiivisia, kaulattomia ja hyvin pyöreillä lihaksilla varustettuja. Rakenteellisesti ne alkavat muistuttaa stafforshiren bullterrieriä. Koiran ollessa liian raskarakenteinen, se menettää rodulle tyypillistä ketteryyttä, sitkeyttä ja jaksamista metsällä.

Samoin tulee välttää niin sanottuja ”silhuettikoiria”. Nämä ovat sivukuvaltaan hienoja, mutta rakenteellisesti liian litteitä ja usein myös liian korkearaajaisia ja ohutluustoisia bretagnenbassetiksi. Kevytrakenteisilta koirilta puuttuu riittävä luuston vahvuus, joka myös vaikuttaa jaksamiseen ja voimaan metsästettäessä.

Koiran tulee olla rakenteeltaan tasapainoinen, voimaa tulee olla riittävästi, samoin luustoa. On tasapainoitava tarpeeksi tanakan ja riittävän ”jalon” koiran välillä koko ajan, jotta koira on mahdollisimman kestävä ja toimiva tarkoitukseensa eli ajamaan ja jäljestämään. Koiran raskas- ja kevytrakenteisuus tulevat usein esiin myös pään mittasuhteiden virheinä. Tätä kautta myös rodunomaisen pään ja sen mittasuhteiden säilyttäminen on tärkeää.

Keuhkot tarvitsevat tilaa toimiakseen metsällä koiraan palvellen. Bretagnenbassetin rintakehän tulee olla korkea, leveä ja syvä, ja kylkiluiden kaarevat taaten keuhkoille ja sydämelle riittävästi tilaa. Rintakehän on ehdottomasti oltava pitkä ja riittävän tilava olematta pyöreä eli niin sanottu ”tynnyrinta”. Tynnyrintaisen koiran rintalasta on liian lyhyt, mistä johtuen rintakehästä puuttuu rodulle tyypillinen syvyys. Litteärunkoisilla koirilla rintakehän tilavuus jää pienemmäksi, mikä vaikuttaa keuhkojen kokoon, niiden käyttökapasiteettiin ja sitä kautta koiran kestävyteen metsällä.

Selän pituuteen on kiinnitettävä huomiota. Bretagnenbassetin selän kuuluu olla lyhyt ja leveä ja rotuna se on bassetroduista lyhytselkäisin. Rotumääritelmän mukaan sen tulisi olla vain hieman korkeuttaan pidempi (mitattuna rintalastan kärjestä istuinluuhun). Suomessa esiintyy paljon liian pitkärunkoisia koiria, joilla ylimääräinen pituus selkään tulee usein liian pitkästä lanneosasta. Bretagnenbassettien lanneosan kuuluu olla lyhyt, vahva ja joustava. Lyhyt ja suora selkä on kestävä ja se johtaa liikkeessä koiran takajalkojen välittämän voiman koko kehon käyttöön.

Eturaajojen osalta on kiinnitettävä huomiota niiden suoruuteen. Pieni käyryys kyynärvarressa sekä kädälien ulospäin kiertyminen sallitaan, mutta liiallisia ne altistavat koiran nivelvaurioille. Suorat raajat ja mahdollisimman vähän ulospäin kiertyvät kädäliät tuovat raajoihin kestävyttä. Kulmausten tulee olla tasapainoiset edessä ja takana. Puutteelliset polvi- ja kinnerkulmat altistavat polvisairauksille ja kulumille, jolloin koira ei kestä metsästyskäyttöä. Kintereet eivät saa olla ahtaat. Suorat ja hyvin kulmautuneet kintereet antavat koiran liikkeeseen työntövoimaa. Kädälien tulee olla tiiviit ja päkiöiden kovat, jolloin ne toimivat hyvin käytössä.

Raajat on aikanaan jalostettu tarkoituksella lyhyiksi, koska koiran on pitänyt kyetä liikkumaan Bretagnen pensaikkosisessa maastossa, aluskasvillisuuden seassa. Vaikka pidemmät raajat voisivat helpottaa koiran liikkumista muussa ympäristössä, se ei enää vastaa koiran alkuperäistä käyttötarkoitusta.

Bretagnenbassetin askeleen tulee olla pitkä ja sitä kautta energiaa säästävä. Raajojen liikesuunnissa ei saa olla suuria poikkeamia vaan niiden tulisi olla yhdensuuntaiset ilman ylimääräisiä kiertoja tai kädälien kääntyilyä, jotta koira on kestävä. Niin sanotut ”silhuettikoirat” liikkuvat yleensä hyvin sivusta, mutta takaa kapeasti. Askelpituus saisi olla suomalaisilla bretagnenbaseteilla parempi, joustavampi ja moni saisi liikkua iloisemmin.

Kaulassa ja kuonossa tulee olla riittävästi pituutta, että koira saa vaivattomasti kuonon maahan asti ja pystyy haistelemaan jälkiä. Oikeanlainen kaulan ja pään suhde vartaloon verrattuna tasapainottaa koiran liikettä. Alaleuan leveyteen ja vahvuuteen on hyvä kiinnittää huomiota, sillä liian kapea alaleuka altistaa koiran purentavirheille.

Käyttötarkoituksen kannalta myös oikeanlainen turkki on tärkeä. Sen tulee olla tiivis ja karkea ja siinä tulee olla riittävästi pohjavillaa. Turkin tulee olla niin sanotusti säänkestävä. Lisäksi se suojaaa koiran ihoa aluskasvillisuuden seassa juostessa.

Keskeisimmät ongelmakohdat bretagnenbassettien ulkomuodossa

Rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia, jotka altistaisivat bretagnenbassetit hyvinvointiongelmille. Rodussa esiintyy rotumääritelmästä poikkeavia rakenteellisia piirteitä ja puutteita, joihin on syytä kiinnittää jalostuksessa huomiota. Tätä kautta voidaan tukea rodun terveyttä ja hyvinvointia, ylläpitää rotumääritelmän mukainen ulkomuoto sekä mahdollistaa koiran käyttö sen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa eli metsästyksessä ja jäljestyksessä.

Näitä jalostuksessa huomioitavia asioita ovat liiallinen raskaus tai keveys koiran rakenteessa, pitkärunkoisuus ja tässä erityisesti liiallinen pituus lanneosassa, liikaa kiertyvät etukäpälät ja eturaajojen liiallinen käyryys. Ulkoisten ominaisuuksien osalta riittävän pigmentin ylläpitämiseen rodussa on kiinnitettävä huomiota.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2019	JTO:n julkaiseminen jäsenistölle
2019 – 2023	Pyritään järjestämään yhden tai useamman erikoisnäyttelyn yhteydessä mahdollisuus näytteenottoon POAG-geenitestiä varten
2019 – 2023	Muistutellaan jäsenistöä terveystarkastuksesta ja toivotaan omistajien täyttävän sen koiransa osalta.
2019 – 2023	Tiedotetaan jäsenistöä Suomen Bassetkerhon järjestämistä kokeista
2019 – 2023	Tiedotetaan jäsenistöä mahdollisuuksien mukaan joukkotarkastuksista (silma- ja luustokuvaukset)
2022	Kyselyt kasvattajille ja bretagnenbassettien omistajille (käyttäytyminen, luonne, lisääntyminen, terveys)
2023	JTO:n päivittäminen

2019 Toimenpide/Tulos

JTO julkaistiin jäsenistölle syksyllä 2019 SKL:n jalostustieteellisen toimikunnan hyväksyttyä sen 09.10.2019.

2019-2023 Toimenpide/Tulos

Bassetkerhon vuoden 2022 50 vuotis-juhlaerikoisnäyttelyn yhteydessä järjestettiin jäsenille ja muille näyttelyvieraille mahdollisuus ilmaiseen näytteenottoon POAG-geenitestiä varten.

2019-2023 Toimenpide/Tulos

Uutta terveystarkastusta ei ole järjestetty vuosina 2018-2019 toteutetun kyselyn jälkeen.

2019-2023 Toimenpide/Tulos

Bassetkerho on aktiivisesti tiedottanut jäsenilleen järjestämistään meijä- ja draj-kokeista sekä yhdistyksen lehdessä, että some-kanavilla.

2019-2023 Toimenpide/Tulos

Yhdistys ei ole järjestänyt joukkotarkastuksia, eikä ole kovin aktiivisesti tiedottanut muiden tahojen järjestämistä joukkotarkastuksista.

2022 Toimenpide/Tulos

Uutta kyselyä ei ole järjestetty vuosina 2018-2019 toteutetun kyselyn jälkeen.

2023 Toimenpide/Tulos

JTO päivitettiin syksyllä 2024.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Pyritään pitämään jalostuspohja vähintään saman laajuisena tai laajentamaan sitä uusien, erisukuisten tuontien myötä. Pyritään pitämään yksittäisten koirien elinikäinen jälkeläismäärä suosituksissa (max. 15% kahden edellisen vuoden rekisteröinneistä) ja luopumaan matador-urosten käytöstä. Toivotaan koiria käytettävän jalostukseen tasaisesti eri suvuista.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostusvalinnoilla pyritään ylläpitämään rodunomaista luonnetta ja käyttäytymistä. Kasvattajien toivotaan kiinnittävän jalostuskoirien valinnassa huomiota avoimeen ja sosiaaliseen luonteeseen sekä valitsemaan jalostukseen luonteeltaan ja käytökseltään yhteiskuntaan sopeutuvia ja käsiteltävissä olevia koiria.

Käyttöominaisuudet

Rotu on laajasti metsästyskäytössä, yli puolet omistajista on hankkinut bretagnenbassetin metsästyskoiraksi. Tätä pyritään ylläpitämään ja lisäämään rodun esiintymistä käyttökokeissa. Jalostuskoiria valitessa ja pentuetta suunniteltaessa olisi huomioitava, että vähintään toisella vanhemmista olisi tulos ajo- tai mejä- kokeesta.

Terveys ja lisääntyminen

Kannustetaan kasvattajia ja omistajia käyttämään koiria polvitarkastuksissa, luustokuvauksissa (rodulla esiintyvistä kiertyvistä eturaajoista johtuen etenkin kyynärät), silmätarkastuksissa ja gonioskopia-tutkimuksessa sekä teettämään POAG-geenitestin. Tätä kautta saadaan tarkempaa tietoa rodun tilanteesta näiltä osin. Seurataan korvatulehdusten esiintymistä sekä keisarinleikkausten määrää rodussa.

Ulkomuoto

Toivotaan kasvattajien ottavan huomioon yhdistelmiä suunnitellessaan eturaajojen suoruuden, hyvät kulmaukset, selkäosan pituuden (erityisesti lanneosaan) sekä riittävän pigmentin silmissä, huulissa ja kirsussa. Jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota myös liian kevyeseen tai raskaaseen rakenteeseen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostustoimikunta päivitti jalostusohjeen syksyllä 2021. Päivitetty ohje on koskenut 1.1.2022 jälkeen tehtyjä astutuksia. Päivitetyt kohdat ovat alla punaisella tekstillä, vanhennut tieto on poistettu.

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla kaikin puolin terveitä, rotumääritelmän vaatimukset täyttäviä rodunomaisia yksilöitä, joiden voi luonteensa, ulkomuotonsa ja sukutaulunsa perusteella olettaa soveltuvan jalostukseen. Epileptisiä- tai kipusyndroomakohtauksia saanutta tai atopiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Jalostukseen käytettävät koirat tulee tarkastaa perinnöllisten silmäsairauksien varalta (silmäpeilaus ja gonioskopia) ja niiden tulee olla terveeksi todettuja vakavien silmäsairauksien osalta (TRD, HC, PRA ja glaukooma). POAG-geenitestin teettäminen on myös suositeltavaa. Koiria, joilla on **todettu iris-iris PPM, PHTVL/PHPV aste 1, multifokaali RD (mRD), geografinen RD (gRD) makroblepharon, entropium, ektropium, lievä tai kohtalainen ICAA kammiokulman muutos, voidaan harkitusti käyttää jalostukseen**. Yhdistelmän toisella osapuolella tulee tuolloin olla terveet ja oireettomat silmät. Geenitestin mukaan geneettisesti sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla voimassa oleva silmäpeilaus- sekä gonioskopiatodistus astutushetkellä. Silmäpeilauslausunto on voimassa 24 kuukautta. **Gonioskopialausunto on voimassa yli vuoden ikäiselle koiralle tehtynä 4 vuoden ikään asti. Koiran täytettyä 4 vuotta tutkimus on uusittava ja se on voimassa 7 vuoden ikään asti. 7 vuoden ikäiselle tai vanhemmalle tehty tutkimus on voimassa koiran loppuiän.**

Jalostuksen käytettäville koirille suositellaan lonkka-, kyynär- ja selkäkuvausta sekä polvilumpiotutkimusta.

Jalostukseen käytetty koiraa tulee olla palkittu yli 12 kuukauden iässä vähintään kahdesti

palkinnolla ”erittäin hyvä” kahden eri ulkomuototuomarin toimesta tai sillä tulee olla hyväksytty jalostustarkastuslausunto. Vähintään toisen yhdistelmässä käytetyistä koirista tulee olla testattu rodunomaisissa kokeissa ja sillä tulee olla hyväksytty tulos ajo- tai mejä-kokeesta. Koetulosta suositellaan molemmille vanhemmille.

Jalostukseen käytetyn nartun tulee olla pentujen syntyessä vähintään kaksi vuotta ja korkeintaan seitsemän vuotta. Yli 8-vuotiaalta nartulta vaaditaan terveystodistus ennen kuin Suomen Kennelliitto rekisteröi pentueen. Ensisynnyttäjän suositellaan olevan alle 5-vuotias. Suomen Bassetkerhon jalostusohjeessa ei ole otettu kantaa jalostusurosten ikään. Kuitenkaan kovin nuorten urosten käyttöä ei suositella. Myös urosten kohdalla on suositeltavaa käyttää yli 2-vuotiasta koiraa jalostukseen. Tällöin on nähty kuinka koira kasvaa ja suhteutuu rotumääritelmään sekä uroksen terveydestä on saatu tarkempaa tietoa.

Yksittäisten koirien jälkeläismääriä seurataan. Jälkeläismäärät eivät saa kasvaa liian suuriksi eli eivät saa ylittää 5 prosenttia 4 vuoden rekisteröintimäärästä. Koska viiden prosentin kiintiö rekisteröinneistä ylittyy helposti nykyisen kokoisessa populaatiossa, tulee myös narttujen käyttöä seurata. Tämänhetkisten rekisteröintien perusteella raja olisi 8 pentua. Tärkeää olisi myös saada lisää eri sukuisia jalostuskoiria kantaan esimerkiksi tuontien sekä keinosiemennyksen avulla populaation monimuotoisuuden turvaamiseksi. Nuorelle urokselle ei suositella suurta jälkeläisten määrää lyhyellä aikavälillä. Veteraani-ikäistä, hyvän jälkeläisnäytön omaavaa urosta, voi harkitusti ja perustellusti käyttää suositetun pentuemäärän yli.

Nämä vaatimukset, lukuun ottamatta kohtaa 1 ja 2 (tässä olevan tekstin ensimmäinen kappale), eivät koske ulkomailla ulkolaisella koiralla suoritettuja astutuksia, eikä tuontispermalla suoritettuja siemennyksiä. Mikäli jalostusohjeessa ei ole otettu erikseen kantaa johonkin jalostamiseen liittyvään asiaan, noudatetaan niissä Suomen Kennelliiton linjauksia.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Julkaistaan bretagnenbassettien **päivitetty** JTO Suomen Bassetkerhon kotisivuilla ja tiedotetaan siitä myös Basset Bulletin jäsenlehdessä, yhdistyksen facebook-sivuilla, Suomen bretagnenbassetit-ryhmässä facebook:ssa sekä yhdistyksen kasvattajalistalle ilmoittautuneille kasvattajille sähköpostitse. Tätä kautta saadaan välitettyä tietoa bretagnenbassettien jalostusentavoitteista laajalti.

Pyritään järjestämään erikoisnäyttelyn/näyttelyiden yhteyteen POAG-testiä varten DNA-näytteenotto tilaisuus ja kannustetaan jäsenistöä käyttämään koiria virallisissa terveystarkastuksissa. Ennen JTO:n päivittämistä uusitaan bretagnenbassettien kasvattajille ja omistajille suunnatut kyselyt ja verrataan niistä saatuja tietoja tämän hetkisiin terveyden, luonteen ja lisääntymisen suhteen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Bretagnenbassettien jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Bretagnenbassettien suomalaisessa kannassa on useita ns. matador-uroksia ja sitä kautta suuri osa suomalaisista bretagnenbasseteista on sukua toisilleen. Yksi tai useampi näistä matadoreista on voinut periyttänyt jotain resessiivisesti periytyvää sairautta, joka tulee esille vasta kun niiden jälkeläisiä ruvetaan yhdistämään. Tällaisessa tilanteessa terveiden linjojen löytäminen suomalaisesta bretagnenbassettikannasta voi olla haasteellista.

Viime aikoina kasvattajat ovat innostuneet hankkimaan erisukuisia tuontikoiria, mikä laajentaa bretagnenbassettien jalostuspohjaa. Erityisesti kun muistetaan käyttää näitä tuonteja sekä niiden jälkeläisiä rajallisesti. Pitkällä tähtäimellä tämä hyödyttää kaikkia kasvattajia, kun yhdistelmiä suunniteltaessa löytyy enemmän vaihtoehtoja ja erilaisia linjoja.

Bretagnenbassettien terveydestä puhutaan edelleen vähän. Erityisesti rodussa esiintyvien perinnöllisten sairauksien osalta olisi tärkeä tiedottaa jalostustoimikuntaa, jolloin tiedetään todellinen tilanne näiden esiintymisestä suomalaisessa bretagnenbassettikannassa. Tällöin niiden esiintyvyyteen voidaan puuttua ohjeistamalla bretagnenbassettien omistajia ja kasvattajia. Avoimuudella on mahdollisuus ylläpitää ja parantaa rodun tilannetta. Suomen Bassetkerhon nettisivulta löytyy terveystietokaavake, jonka täyttämällä tietoja voi välittää jalostustoimikunnalle. Kaavakkeessa on mahdollisuus valita, lisätäänkö tieto terveyspankkiin vai onko se vain jalostustoimikunnan käyttöön.

Varautuminen ongelmiin

Tämän hetken tietojen valossa bretagnenbassettien tilanne vaikuttaa suhteellisen hyvältä. Tietoa sairauksista voi toki olla niin sanotusti piilossa jolloin jalostustoimikunta ei voi niiden osalta ohjeistaa kasvattajia rodun jalostustyössä. Mikäli esimerkiksi rodun terveydentilasta saadaan tässä julkaisussa poikkeavaa tietoa, pyritään niistä tiedottamaan kasvattajia.

Yksi rodun ongelmista on matador-urosten käyttäminen jalostuksessa. Toistaiseksi ei nähdä tarpeelliseksi hakeutua tämän osalta PEVISA-ohjelmaan vaan toivotaan muutoksen lähtevän kasvattajilta näiden tehdessä valintoja yhdistelmiensä suhteen.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Tehtävä tai projekti

2025 JTO:n päivitetyn version julkaiseminen jäsenistölle.

2025-2029 Pyritään järjestämään yhden tai useamman erikoisnäyttelyn tai muun tapahtuman yhteydessä mahdollisuus näytteenottoon POAG-testiä varten.

2025-2029 Pyritään järjestämään enemmän rodunomaisia kokeita, ja tiedotetaan niistä jäsenistöä.

2025-2029 Tiedotetaan jäsenistöä mahdollisuuksien mukaan joukkotarkastuksista

(silmätarkastukset, luustokuvaukset)

2028 Järjestetään kysely kasvattajille ja bretagnenbassettien omistajille (käyttäytyminen, luonne, terveys, lisääntyminen)

2029 JTO:n päivittäminen

7. LÄHTEET

- Aberson, G. (Fauve de Bretagne Club:n puheenjohtaja): Henkilökohtainen tiedonanto. 18.3.2014 – 31.7.2014.
- American Kennel Club. Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 5.2.2018. <http://www.akc.org/dog-breeds/basset-fauve-de-bretagne/care/>
- Antagene. POAG-A - Glaucome Primaire à Angle Ouvert - Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 5.2.2018. <http://www.antagene.com/fr/poag-glaucome-primaire-angle-ouvertbasset-fauve-de-bretagne>
- Basset Fauve de Bretagne. 2004. Kennel Club Books.
- Basset Fauve de Bretagne Club. Breed description. Viitattu 11.3.2016. <http://www.bassetfauvedebretagneclub.com/breed-information>
- Blomdahl, G-B. (koonnut). 2008. Basset Fauve de Bretagne – Vår avelsstrategi för Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 18.4.2013. <http://www.bassetfauve.net/gbhistorie.html>
- Club du Fauve de Bretagne. Basset Fauve de Bretagne – Standard de Travail. Viitattu 20.4.2018. <http://fauvedebretagne.free.fr/std%20travail%20basset.html>
- Club du Fauve de Bretagne. Tête et Corps du Fauve de Bretagne. Viitattu 23.11.2015. <http://fauvedebretagne.free.fr/include/Tete%20et%20Corps%20du%20Fauve%20de%20Bretagne.pdf>
- Epilepsiasta. 2014. Basset Bulletin.
- Evidensia. 2016. Koiran epilepsia. Viitattu 7.3.2017. <https://www.evidensia.fi/hoitovinkit/koirat/koiran-epilepsia/>
- Evidensia. 2017. Koiran korvatulehdus. Viitattu 14.4.2018. <https://www.evidensia.fi/hoitovinkit/koirat/koiran-korvatulehdus/>
- Historian havinaa: Kasvattajahaastattelu Eeva Virpiö. 2016. Basset Bulletin.
- Jalomäki, S. Virallisen silmätarkastuksen kammiokulman tähytys eli gonioskopiaalöydösten arvosteluperusteet muuttuvat. Viitattu 20.1.2018. <https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/gonioartikkeli.pdf>
- Jalomäki, S. 2016. Glaukooma eli silmänpainetauti. Viitattu 1.7.2017. <http://www.evidensia.fi/hoitovinkit/koirat/glaukooma-eli-silmanpainetauti/>
- Jalomäki, S., Pietilä, E. ja Vanhapelto, P. 2016. Koirien perinnölliset silmäsairaudet ja niiden tutkiminen. Viitattu. 1.7.2017. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisista-sairauksista/koiran-perinnolliset-silmasairaudet>
- Kennel Club UK. 2014. Basset Fauve de Bretagne – Pedigree Breed Health Survey. Viitattu 20.4.2018. <https://www.thekennelclub.org.uk/media/749072/>

- basset_fauve_de_bretagne.pdf
Kennel Club UK. 2015. Population analysis of the Basset Fauve de Bretagne breed. Viitattu 27.9.2016. https://www.thekennelclub.org.uk/media/685403/basset_fauvre_de_bretagne.pdf
- Kennel Club/British Small Animal Veterinary Association Scientific Committee. 2004. Summary results of the Purebred Dog Health Survey for the Basset Fauve de Bretagne Breed. Viitattu 20.4.2018. <https://www.thekennelclub.org.uk/media/16266/basset%20fauve.pdf>
- Laboklin. Primary Open Angle Glaucoma (POAG). Viitattu 5.2.2018. <http://www.laboklin.co.uk/laboklin/showGeneticTest.jsp?testID=8236D>
- Markio, M. (ulkomuototuomarikouluttaja): Henkilökohtainen tiedonanto 13.3.2018.
- Menna, N. Koiran atopia. Viitattu 14.4.2018. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisista-sairauksista/koiran-atopia>
- Menna, N. Koiran epilepsia. Viitattu 7.3.2017. <http://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisista-sairauksista/koiran-epilepsia>
- Mujunen, S. 2015. Koiran rakenne – laaja oppimäärä.
- My dog DNA. Primary Open Angle Glaucoma, (POAG); mutation originally found in Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 5.2.2018. https://www.mydogdna.com/crm/disorders/320_ADAMTS17_BFDB/en/320_ADAMTS17_BFDB.pdf
- Mäki, K. 2013. Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Viitattu 28.2.2016. <http://www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>
- Mäki, K. 2013. Sukusiitos. Viitattu 28.2.2016. <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>
- Mäkinen, S-P (kasvattaja, alueellinen delegeetti Club le Fauve de Bretagne): Henkilökohtainen tiedonanto 3.5.2017.
- Norsk Basset Klubben. Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 19.4.2013. <http://www.norskbassetklubb.no/page5335552.aspx>
- Norsk Bassetklub. Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 18.1.2018. <http://web2.nkk.no/filestore/RAS/RASbassetfauvedebretagnever1.pdf>
- Oliver JAC, Forman OP, Pettitt L, Mellersh CS. 2016. Two Independent Mutations in *ADAMTS17* Are Associated with Primary Open Angle Glaucoma in the Basset Hound and Basset Fauve de Bretagne Breeds of Dog. Viitattu 5.2.2018. <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0140436>
- Ollila, K. 2015. Kondrodystrofisten koirarotujen kyynärvarren ja nivelen kasvuhäiriö kirjallisuuskatsaus. Viitattu 12.4.2018. <http://docplayer.fi/17115818-Kondrodystrofisten-koirarotujen-kyynarvarren-ja-nivelen-kasvuhairio-kirjallisuuskatsaus-katri-ollila.html>
- Prins, P. & Gubbels, E.J. 2012. Verslag Gezondheidsinventarisatie bij de basset fauve de bretagne in Nederland. Viitattu 13.4.2013. <https://www.fauvedebretagne.nl/diversen/enquete%202012.pdf>
- Schildt, K. Koiran allergia ja atopia. Viitattu 14.4.2018. <https://elaintenhoidonopas.fi/artikel/koiran-allergia-ja-atopia/>
- Société Centrale Canine. Basset Fauve de Bretagne. Viitattu 19.4.2013. <http://www.chiens-online.com/race-basset-fauve-de-bretagne-fiche-33.html>
- Société Centrale Canine. Les statistiques du LOF depuis 1969. Viitattu 16.3.2016. <http://www.scc.asso.fr/Statistiques,242>
- Suomen Bassetkerho ry. Jalostusohje ja suositukset. Viitattu 10.3.2016. http://suomenbassetkerho.com/?page_id=174
- Suomen Kennelliitto. Jalostustietojärjestelmä. <http://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx>

Suomen kennelliitto. 2017. Yleinen jalostusstrategia 2018 – 2022. Viitattu 14.4.2018.
https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/kennelliiton_yleinen_jalostustrategia_2018_2022.pdf

Svenska Basset Fauve Klubben. Om rasen. 2013. Viitattu 18.4.2013. <http://www.fauveklubben.se/rasen-16060483>

Svenska Basset Fauve Klubben. Rasens ursprung. Viitattu 18.4.2013. <http://www.fauveklubben.se/rasen/historia-16071936>

Svenska Basset Fauve Klubben. 2012. Rasspecifika avelsstrategier för Basset Fauve de Bretagne. Viitattu. 17.4.2013. <https://www.skk.se/globalassets/dokument/rasdokument/ras-basset-fauve-de-bretagne.pdf>

Sympaattiset asiantuntijaeläinlääkärit. Atopia koiralla. Viitattu 14.4.2018. <http://www.sympaatti.fi/artikkelit/atopia-koiralla>

van Bylandt, H.A. (koonnut). 1904. Dogs of all Nations.

Julkaisemattomat lähteet:

Aberson, G. Otsikoimaton artikkeli epilepsiasta.

Mäkinen, S.P. Bretagnenbassetti – ranskalaisesta villisikakoirasta suomalaiseksi jänisajuriksi.

8. LIITTEET

Liite 1: Omistajille suunnattu kysely

Liite 2: Kasvattajille suunnattu kysely

Liite 3: Omistajille suunnatun kyselyn vastaukset

Liite 4: Kasvattajille suunnatun kyselyn vastaukset